บทที่ 4

วิธีปฏิบัติทางบัญชีในระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐาน และการคำนวณต้นทุนจริง

การปฏิบัติทางบัญชีในกิจการอุตสาหกรรมการผลิตจะต่างกับกิจการที่ซื้อสินค้ามา เพื่อขาย เนื่องจากกิจการอุตสาหกรรมการผลิตจะต้องทำการผลิตสินค้า โดยนำวัตถุดิบและปัจจัยการผลิตต่างๆ มาทำการแปลงสภาพให้เป็นสินค้า แล้วจึงนำสินค้านี้ไปจำหน่ายให้แก่ตัวแทนจำหน่าย ร้านค้าส่ง หรือร้านค้าปลีก เป็นลำดับต่อไป ดังนั้นฝ่ายบัญชีในกิจการอุตสาหกรรมการผลิตจะต้องกำหนดระบบบัญชีและวิธีปฏิบัติต่างๆ เพื่อให้สามารถบันทึกข้อมูลทางบัญชีไปใช้คำนวณต้นทุนการผลิตสินค้าได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้เนื่องจากต้นทุนสินค้าเป็นหัวใจสำคัญของอุตสาหกรรมการผลิต การสูญเสียหรือรั่วไหลของต้นทุนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นค่าวัตถุดิบที่ใช้ ค่าแรง หรือค่าใช้จ่ายการผลิต จะทำให้สินค้าที่ผลิตมีต้นทุนสูงขึ้นกว่าที่ควรจะเป็น และยังมีผลต่อเนื่องไปอีกเช่น กำไรสุทธิลดลง ยอดขายลดลง เนื่องจากต้นทุนสูงจำเป็นต้องตั้งราคาขายสูงกว่าคู่แข่งขัน เป็นต้น

ในกิจการที่ผลิตท่อพีวีซีก็เช่นเดียวกัน กิจการได้กำหนดระบบบัญชี และวิธีปฏิบัติทางบัญชีเพื่อบันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายของกิจการ โดยจำแนกตามสถานที่เกิดค่าใช้จ่ายออกเป็น 2 ประเภทคือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นภายในโรงงานและค่าใช้จ่ายของสำนักงานใหญ่ ยิ่งกว่านี้ในการบันทึกค่าใช้จ่ายทั้งสองประเภทยังจำแนกค่าใช้จ่ายออกไปตามหน่วยงานที่เกิดค่าใช้จ่ายต่างๆ อีกดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายที่เกิดในโรงงาน กิจการบันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในโรงงานจำแนกตามหน่วยงานที่เกิดค่าใช้จ่ายต่างๆ ออกเป็น ค่าใช้จ่ายของแผนกผลิตท่อพีวีซี แผนกผลิตข้อต่อพีวีซี แผนกพัสดุโรงงาน แผนกบัญชีโรงงาน แผนกบุคคลโรงงาน แผนกซ่อมไฟฟ้า แผนกซ่อมเครื่องกล แผนกยานพาหนะ แผนกควบคุมคุณภาพ และสำนักงานผู้จัดการโรงงาน เป็นต้น โดยกิจการจะถือเอาค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในโรงงานทั้งหมดเป็นต้นทุนการผลิตของท่อและข้อต่อพีวีซี

2. ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากสำนักงานใหญ่ กิจการบันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นที่สำนักงานใหญ่จำแนกตามหน่วยงานที่เกิดค่าใช้จ่ายต่างๆ ด้วย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายของสำนักงานกรรมการผู้จัดการใหญ่ ส่วนการตลาด ส่วนบัญชีและการเงิน และส่วนบุคคล เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นนอกเหนือไปจากค่าใช้จ่ายในการขาย ดอกเบี้ยเงินทุน และภาษีเงินได้แล้ว กิจการจะถือเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารทั้งสิ้น

แต่ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะวิธีปฏิบัติทางบัญชีในระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นภายในโรงงานเท่านั้น และวิธีปฏิบัติทางบัญชีในระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐานของกิจการที่ผลิตท่อพีวีซี จะเกี่ยวข้องกับข้อกำหนดทางบัญชีต่างๆ ของกิจการดังต่อไปนี้

1. งวดระยะเวลาบัญชีของกิจการ
2. หมวดบัญชีที่ใช้ในกิจการ
3. ระบบบัญชีของกิจการ

งวดระยะเวลาบัญชีของกิจการ

กิจการที่ผลิตท่อพีวีซี กำหนดรอบระยะเวลาบัญชีไว้ตามปีปฏิทิน โดยแบ่งบัญชีเป็นงวดรายเดือน รวม 12 งวด ในงวดแรก และงวดที่สองมีระยะเวลางวดละ 4 สัปดาห์ ส่วนในงวดที่สามมีระยะเวลา 5 สัปดาห์ สำหรับในงวดต่อไปจะกำหนดระยะเวลาไว้ลักษณะเดียวกันคือ งวดที่ 4 5 7 8 10 และ 11 มีระยะเวลางวดละ 4 สัปดาห์ ส่วนในงวดที่ 6 9 และ 12 มีระยะเวลา 5 สัปดาห์ ตัวอย่างงวดระยะเวลาบัญชีของกิจการที่ผลิตท่อพีวีซีในปี 2534 แสดงไว้ในตารางที่ 28

หมวดบัญชีที่ใช้ในกิจการ

กิจการที่ผลิตท่อพีวีซีกำหนดหมวดบัญชีขึ้นใช้ในกิจการอยู่ 5 หมวดคือ

1. หมวดบัญชีสินทรัพย์
2. หมวดบัญชีหนี้สิน
3. หมวดบัญชีส่วนของผู้ถือหุ้น
4. หมวดบัญชีค่าใช้จ่าย
5. หมวดบัญชีรายได้

จากหมวดบัญชีทั้ง 5 ประเภทที่กล่าวมานี้ จำแนกรายการบัญชีในหมวดบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกบัญชีในระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐานดังต่อไปนี้

1. หมวดบัญชีสินทรัพย์ ได้แก่
   1.1 บัญชีเงินสดและเงินฝากธนาคาร
   1.2 บัญชีสต็อควัตถุดิบ
   1.3 บัญชีสต็อควัสดุ
   1.4 บัญชีสต็อคสินค้าสำเร็จรูป
   1.5 บัญชีสต็อคสินค้าระหว่างผลิต
2. หมวดบัญชีหนี้สิน ได้แก่
   2.1 บัญชีเจ้าหนี้ค่าวัตถุดิบ
   2.2 บัญชีเจ้าหนี้ค่าวัสดุ
   2.3 บัญชีเจ้าหนี้เบ็ดเตล็ด

ตารางที่ 28 แสดงงวดระยะเวลาบัญชีปี 2534

งวดที่	ประจำเดือน	สัปดาห์ที่	ระหว่างวันที่	งวดที่	ประจำเดือน	สัปดาห์ที่	ระหว่างวันที่
1	มกราคม	1	01/01-07/01	7	กรกฎาคม	27	02/07-08/07
		2	08/01-14/01			28	09/07-15/07
		3	15/01-21/01			29	16/07-22/07
		4	22/01-28/01			30	23/07-29/07
2	กุมภาพันธ์	5	29/01-04/02	8	สิงหาคม	31	30/07-05/08
		6	05/02-11/02			32	06/08-12/08
		7	12/02-18/02			33	13/08-19/08
		8	19/02-25/02			34	20/08-26/08
3	มีนาคม	9	26/02-04/03	9	กันยายน	35	27/08-02/09
		10	05/03-11/03			36	03/09-09/09
		11	12/03-18/03			37	10/09-16/09
		12	19/03-25/03			38	17/09-23/09
		13	26/03-01/04			39	24/09-30/09
4	เมษายน	14	02/04-08/04	10	ตุลาคม	40	01/10-07/10
		15	09/04-15/04			41	08/10-14/10
		16	16/04-22/04			42	15/10-21/10
		17	23/04-29/04			43	22/10-28/10
5	พฤษภาคม	18	30/04-06/05	11	พฤศจิกายน	44	29/10-04/11
		19	07/05-13/05			45	05/11-11/11
		20	14/05-20/05			46	12/11-18/11
		21	21/05-27/05			47	19/11-25/11
6	มิถุนายน	22	28/05-03/06	12	ธันวาคม	48	26/11-02/12
		23	04/06-10/06			49	03/12-09/12
		24	11/06-17/06			50	10/12-16/12
		25	18/06-24/06			51	17/12-23/12
		26	25/06-01/07			52	24/12-31/12

3. หมวดบัญชีค่าใช้จ่าย หมวดบัญชีค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนมาตรฐาน แบ่งออกเป็นประเภทบัญชีใหญ่ๆ 2 ประเภทดังนี้

3.1 บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐาน
3.2 บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่มาตรฐาน
3.3 บัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต
3.4 บัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป แบ่งออกเป็น
    3.4.1 บัญชีพีวีซีเรซิ่นใช้ไป
    3.4.2 บัญชีมาสเตอร์คอมปาวด์
    3.4.3 บัญชีสีฟ้าใช้ไป
    3.4.4 บัญชีสีเหลืองใช้ไป
    3.4.5 บัญชีสีเทาใช้ไป
    3.4.6 บัญชีพิลเลอร์ใช้ไป
3.5 บัญชีค่าแรง แบ่งออกเป็น
    3.5.1 บัญชีค่าแรงทางตรง
    3.5.2 บัญชีค่าแรงทางอ้อม
3.6 บัญชีค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร แบ่งออกเป็น
    3.6.1 บัญชีค่าไฟฟ้าในการผลิต
    3.6.2 บัญชีค่าเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิต
    3.6.3 บัญชีค่าวัสดุและอะหลั่ยในการซ่อมแซม
    3.6.4 บัญชีค่าวัสดุสิ้นเปลืองในการผลิต
    3.6.5 บัญชีค่าใช้จ่ายการผลิตเบ็ดเตล็ด
3.7 บัญชีค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ ได้แก่
    3.7.1 บัญชีค่าไฟฟ้า
    3.7.2 บัญชีค่าเครื่องมือและอุปกรณ์
    3.7.3 บัญชีค่าวัสดุและอะหลั่ยในการซ่อมแซม
    3.7.4 บัญชีค่าวัสดุสิ้นเปลือง
    3.7.5 บัญชีค่าใช้จ่ายฝึกอบรมพนักงาน
    3.7.6 บัญชีค่าใช้จ่ายเดินทางและเบี้ยเลี้ยง
    3.7.7 บัญชีค่าเลี้ยงรับรองและประชาสัมพันธ์
    3.7.8 บัญชีค่าสื่อสารต่างๆ
    3.7.9 บัญชีค่าประกันภัย
    3.7.10 บัญชีค่าภาษีบำรุงเทศบาล
    3.7.11 บัญชีค่าเสื่อมราคา
    3.7.12 บัญชีค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด

จากรายการบัญชีที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ กิจการที่ผลิตท่อพีวีซีมีวิธีการบันทึกบัญชี และวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่แตกต่างกันออกไปตามระบบบัญชีที่กิจการกำหนดขึ้น ซึ่งในที่นี้จะกล่าวเฉพาะรายการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐานเท่านั้น

ระบบบัญชี

กิจการที่ผลิตท่อพีวีซีกำหนดระบบบัญชีขึ้นใช้ในกิจการประกอบด้วย ระบบบัญชีขาย ระบบบัญชีการเงิน ระบบบัญชีสินทรัพย์ถาวร และระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐาน เป็นต้น อย่างไรก็ดีในระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐานของกิจการจะเกี่ยวข้องกับการบันทึกค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นภายในโรงงาน ซึ่งในการบันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายภายในโรงงานนั้น กิจการได้กำหนดให้บันทึกรหัสประจำหน่วยงานที่ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายกำกับรายการบัญชีดังกล่าวไว้ด้วย โดยกิจการได้จัดกลุ่มหน่วยงานภายในโรงงานออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. ค่าใช้จ่ายของหน่วยงานผลิต ได้แก่ ค่าใช้จ่ายของแผนกผลิตท่อพีวีซี และแผนกผลิตข้อต่อพีวีซี ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนการผลิตสินค้าโดยตรง ได้แก่ วัตถุดิบใช้ไป ค่าแรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต โดยกิจการถือเอาค่าใช้จ่ายของหน่วยงานผลิตเป็นต้นทุนการผลิตผันแปร ยกเว้นบัญชีค่าแรงของพนักงานในหน่วยงานผลิตที่กิจการถือเป็นต้นทุนการผลิตคงที่

2. ค่าใช้จ่ายของหน่วยงานบริการ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายของแผนกซ่อมไฟฟ้า แผนกซ่อมเครื่องกล แผนกควบคุมคุณภาพ แผนกยานพาหนะ แผนกบัญชีโรงงาน แผนกพัสดุโรงงาน แผนกบุคคลโรงงาน และสำนักงานผู้จัดการโรงงาน เป็นต้น โดยกิจการถือเอาค่าใช้จ่ายของหน่วยงานบริการทุกบัญชีเป็นต้นทุนการผลิตคงที่

ในระบบบัญชีต้นทุน กิจการบันทึกรายการบัญชีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นแต่ละวันในสมุดบัญชีรายวันและผ่านบัญชีไปยังบัญชีแยกประเภททุกวันสิ้นงวดปิดบัญชีรายเดือน โดยกิจการได้กำหนดรหัสประจำหน่วยงานเพื่อใช้ในการบันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายของหน่วยงานด้วย เพื่อให้สามารถสรุปค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละงวดของหน่วยงานต่างๆ และนำไปเปรียบเทียบกับงบประมาณที่จัดทำไว้ได้ ในทำนองเดียวกัน การกำหนดรหัสประจำหน่วยงานในการบันทึกบัญชียังช่วยให้กิจการทำการสรุปรายการบัญชีต้นทุนจากบัญชีแยกประเภทต่างๆ เพื่อคำนวณต้นทุนจริงของผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้ กิจการได้กำหนดโครงสร้างของรหัสประจำหน่วยงานไว้ในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ตัวอย่างรหัสประจำหน่วยงานของกิจการที่ผลิตท่อพีวีซี

หน่วยงานบริการ		หน่วยงานผลิต	
รหัส	ชื่อหน่วยงาน	รหัส	ชื่อหน่วยงาน
010	สำนักงานผู้จัดการโรงงาน	100	โรงงานทั่วไป
020	ส่วนซ่อมบำรุง	111	เครื่องผสมวัตถุดิบ
021	-แผนกซ่อมไฟฟ้า	112	เครื่องทำน้ำเย็น
022	-แผนกซ่อมเครื่องกล	113	เครื่องผลิตท่อพีวีซี
030	ส่วนบริหาร	114	เครื่องบานปลายท่อ
031	-แผนกบัญชีโรงงาน	115	เครื่องฉีดข้อต่อพีวีซี
032	-แผนกพัสดุโรงงาน	116	งานผลิตข้อต่อพีวีซี
033	-แผนกบุคคลโรงงาน		ชนิดทำจากท่อ
040	ส่วนส่งเสริมการผลิต		
041	-แผนกควบคุมคุณภาพ		
042	-แผนกยานพาหนะ		

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่ากิจการแบ่งหน่วยงานภายในกิจการออกเป็น 2 ประเภท คือ หน่วยงานบริการ และหน่วยงานผลิต กิจการได้กำหนดรหัสประจำหน่วยงานขึ้น ประกอบด้วยตัวเลข 3 หลัก โดยมีวิธีกำหนดรหัสดังนี้

X X X
- X ถึงขวา หมายถึง หน่วยงานย่อย เช่น แผนก, เครื่องจักร, งาน
- X ถึงขวา หมายถึง หน่วยงานหลัก เช่น ส่วน
- X หมายถึง ประเภทหน่วยงาน

- <u>รหัสหลักที่ 1</u> หมายถึง ประเภทหน่วยงาน โดยกิจการกำหนดให้เลขศูนย์ เป็นรหัสหมายถึง หน่วยงานบริการ และเลขหนึ่งเป็นรหัสหมายถึงหน่วยงานผลิต

- <u>รหัสหลักที่ 2</u> หมายถึง หน่วยงานหลัก ในที่นี้หมายถึง ส่วนต่างๆ ของกิจการ โดยจะใช้ควบกับรหัสหลักที่ 1 เช่น 02 หมายถึง ส่วนซ่อมบำรุง และ 03 หมายถึง ส่วนบริหาร เป็นต้น

- <u>รหัสหลักที่ 3</u> หมายถึง แผนก หรือเครื่องจักร หรืองาน เช่น 021 หมายถึง แผนกซ่อมไฟฟ้า ในส่วนซ่อมบำรุง และ 111 หมายถึง กระบวนการผลิตที่เครื่องผสมวัตถุดิบ เป็นต้น

นอกจากนี้แล้วในระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐานยังประกอบด้วยระบบบัญชีย่อย ที่เกี่ยวข้องอยู่ 4 ระบบคือ ระบบบัญชีพัสดุ ระบบบัญชีค่าแรง และระบบบัญชีผลผลิต โดยจะกล่าวถึงระบบต่างๆ ดังนี้

1. ระบบบัญชีพัสดุ

ระบบบัญชีพัสดุเป็นระบบย่อยที่สำคัญระบบหนึ่งในระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐาน ในระบบนี้จะเกี่ยวข้องกับการบันทึกบัญชีต้นทุนการผลิตอยู่ 2 ประเภท คือ บัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป และบัญชีค่าใช้จ่ายการผลิต โดยกิจการจำแนกวิธีปฏิบัติทางบัญชีไว้ดังต่อไปนี้

1.1 วิธีปฏิบัติทางบัญชี เกี่ยวกับวัตถุดิบ

วิธีปฏิบัติทางบัญชี เกี่ยวกับวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตนั้น กิจการได้กำหนดวิธีการบันทึกบัญชีรับวัตถุดิบที่ซื้อมานั้น พักไว้ในบัญชีสต็อควัตถุดิบก่อน และตัดบัญชีเป็นต้นทุนการผลิตก็ต่อเมื่อฝ่ายผลิตทำการเบิกวัตถุดิบไปใช้ในกระบวนการผลิตตามปริมาณที่เบิกจริง พอสิ้นงวดบัญชีแล้วแผนกพัสดุทำการตรวจวัดปริมาณคงเหลือจริงของวัตถุดิบแต่ละชนิด และนำมาเปรียบเทียบกับยอดคงเหลือในบัญชี ถ้าไม่ตรงกันจะทำการปรับปรุงบัญชีสต็อควัตถุดิบให้เท่ากับยอดคงเหลือจริง โดยกิจการได้กำหนดวิธีปฏิบัติทางบัญชี เกี่ยวกับวัตถุดิบไว้ 4 เรื่องดังนี้

1.1.1 เมื่อซื้อวัตถุดิบ แผนกพัสดุโรงงานจะสำรวจดูปริมาณวัตถุดิบแต่ละชนิดที่คงเหลืออยู่ในสต็อค ได้แก่ พีวีซีเรซิน มาสเตอร์คอมปาวด์ สี และพิลเลอร์ ถ้าวัตถุดิบชนิดใดมีปริมาณน้อยจนถึงจุดสั่งซื้อ แจ้งแก่ฝ่ายผลิตเพื่อจัดทำใบขอซื้อตามรูปที่ 5 จำนวน 4 ฉบับ ฉบับที่หนึ่งส่งให้แผนกจัดซื้อเพื่อทำการสั่งซื้อ ฉบับที่สองส่งให้แผนกบัญชีเพื่อตรวจสอบกับใบสั่งซื้อและใบส่งของ ส่วนฉบับที่สามส่งให้แผนกพัสดุเก็บไว้เป็นหลักฐานเพื่อรอรับวัตถุดิบจากผู้จำหน่าย และฉบับที่ 4 ฝ่ายผลิตเก็บไว้เพื่อติดตามผลการสั่งซื้อวัตถุดิบ ในการจัดซื้อแผนกจัดซื้อจะต้องตรวจสอบราคาและสั่งซื้อกับผู้จำหน่ายที่เสนอราคาต่ำที่สุด เว้นแต่วัตถุดิบจำพวกพีวีซีเรซินซึ่งมีผู้ผลิตในประเทศเพียงรายเดียว คือ บริษัท ไทยพลาสติคและเคมีภัฑ์ จำกัด กิจการจะอาศัยการทำสัญญาสั่งซื้อเป็นจำนวนมากๆ เพื่อให้ผู้จำหน่ายยืนราคาคงที่ตามที่ตกลงกันในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จากนั้นกิจการทำใบสั่งซื้อไปยังผู้จำหน่ายตามรูปที่ 6 จำนวน 4 ฉบับ ฉบับที่หนึ่งส่งให้แก่ผู้จำหน่าย ฉบับที่สองให้แผนกบัญชี ฉบับที่สามส่งให้แผนกที่ขอซื้อ และฉบับที่สี่จะเก็บไว้เป็นหลักฐานที่แผนกจัดซื้อ

รูปที่ 5 ตัวอย่างใบขอซื้อ

เลขที่ .....

บริษัท ..... จำกัด

วันที่ .....

ใบขอซื้อ

โปรดจัดซื้อให้แผนก .....

ลำดับ	วันที่ต้องการ	รายการ	หน่วย	จำนวน	สำหรับงาน

ผู้ขอซื้อ ..... ผู้ตรวจ ..... ผู้อนุมัติ .....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 6 ตัวอย่างใบสั่งซื้อ

บริษัท ..... จำกัด
459/8 ถนนสุขุมวิท พระโขนง กรุงเทพมหานคร
โทร 5854321, 5854444

เลขที่ .....
วันที่ .....

ใบสั่งซื้อ

ถึง .....
ที่อยู่ .....
โปรดส่งสิ่งของตามรายการข้างล่างนี้ ตามราคาที่ท่านเสนอ

ปริมาณ	หน่วย	รายการ	ราคา	จำนวนเงิน

เลขที่ใบส่งของ ..... เลขที่ใบขอซื้อ .....

ผู้ขอซื้อ ..... ผู้อนุมัติ .....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 7 ตัวอย่างรายละเอียดในสมุดคุมวัตถุดิบ

เลขสต๊อค ..... หน้าที่ ...
ชื่อวัสดุ ..... ปริมาณต่ำสุด .....
ผู้จำหน่าย ..... หน่วยนับ ..... ปริมาณสูงสุด .....

ว.ด.ป.	อ้างถึง	รายการ	หน่วยงาน	รับ	จ่าย	คงเหลือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 8 ตัวอย่างใบเบิกวัสดุ

บริษัท .....

ใบเบิกวัสดุ

เลขที่ .....
วันที่ .....

แผนก ..... รหัสหน่วยงาน .....
วัตถุประสงค์เพื่อใช้งาน .....

ลำดับที่	รายการ	เลขสต็อค	ปริมาณ	จำนวนเงิน

ผู้เบิก ผู้อนุมัติ ผู้จ่าย ผู้รับ

....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.1.2 เมื่อได้รับวัตถุดิบ ผู้จำหน่ายส่งวัตถุดิบที่สั่งซื้อมายังโรงงานตามคำสั่งในใบสั่งซื้อ โดยแผนกพัสดุทำการตรวจรับวัตถุดิบให้ถูกต้อง ตรงกับใบสั่งซื้อ หลังจากนั้นจะบันทึกรายการรับวัตถุดิบไว้ในสมุดคุมสต็อควัตถุดิบ ตามรูป 7 และส่งใบส่งของที่มีลายมือเจ้าหน้าที่พัสดุผู้ตรวจรับกำกับไว้แล้วส่งให้แก่แผนกบัญชีทำการบันทึกบัญชี โดย

เดบิต บัญชีสต็อควัตถุดิบ
เครดิต บัญชีเจ้าหนี้

1.1.3 เมื่อจ่ายวัตถุดิบ แผนกผลิตที่นำวัตถุดิบไปใช้ในการผลิตจะทำใบเบิกวัตถุดิบตามรูป 8 ขึ้น 3 ฉบับ ฉบับที่หนึ่งให้แผนกพัสดุ ฉบับที่สองส่งให้แผนกบัญชีเพื่อบันทึกรายการทางบัญชีต้นทุน ฉบับที่สามเก็บไว้เป็นหลักฐานของแผนก แผนกพัสดุจะบันทึกรายการเบิกในสมุดคุมสต็อควัตถุดิบตามรูป 7 แผนกบัญชีบันทึกตัดบัญชีสต็อควัตถุดิบเป็นต้นทุนการผลิต ด้วยราคาถัวเฉลี่ย ณ วันสิ้นงวดบัญชีปัจจุบัน โดย

เดบิต บัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป
เครดิต บัญชีสต็อควัตถุดิบ

อย่างไรก็ดีฝ่ายผลิตมีวิธีปฏิบัติในการสรุปยอดวัตถุดิบ เพื่อเขียนใบเบิกวัตถุดิบจากสต็อคไว้ 2 วิธี ซึ่งทั้งสองวิธีต่างกันตามกรรมวิธีการผสมวัตถุดิบที่กิจการใช้อยู่ 2 ระบบ คือ ระบบผสมวัตถุดิบด้วยมือ และระบบผสมวัตถุดิบอัตโนมัติ โดยมีวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเขียนใบเบิกวัตถุดิบในแต่ละระบบดังนี้

ก. ระบบผสมวัตถุดิบด้วยมือ กรรมวิธีของการผสมวัตถุดิบด้วยมือนั้น ฝ่ายผลิตต้องใช้พนักงานทำหน้าที่ตักวัตถุดิบแต่ละชนิดที่บรรจุอยู่ในถุง (Bag) เพื่อนำไปชั่งตามอัตราส่วน ซึ่งอัตราส่วนนี้ฝ่ายผลิตกำหนดไว้เป็นมาตรฐานสำหรับการผลิตห่อพีวีซีแต่ละชนิด โดยเตรียมวัตถุดิบที่จะผสมไว้เป็นชุด (Batch) ประกอบด้วยจำนวนวัตถุดิบรวมชุดละ 30 กิโลกรัม บรรจุไว้ในถุงๆ ละ 1 ชุด ในขั้นตอนการผสมจะนำเอาส่วนผสมไปเทลงในเครื่องผสมทีละชุด เมื่อเครื่องผสมทำการคลุกเคล้าวัตถุดิบเข้ากันดีแล้วจะถ่ายเทผงวัตถุดิบเหล่านั้น หรือที่เรียกว่า พีวีซีคอมปาวด์ เก็บไว้ในถุงอีกครั้งหนึ่ง โดยกิจการบรรจุไว้ถุงละหนึ่งชุดมีน้ำหนักชุดละ 30 กิโลกรัมเช่นเดียวกัน

การเบิกวัตถุดิบเพื่อใช้ในระบบผสมนี้ ฝ่ายผลิตสามารถนำวัตถุดิบชนิดบรรจุถุง ซึ่งแผนกพัสดุกองเก็บไว้ในบริเวณอาคารโรงงานไปผสมได้ตามต้องการโดยยังไม่ต้องแจ้งแก่แผนกพัสดุในทันที แต่จะสรุปรายการวัตถุดิบที่นำไปผสมเมื่อสิ้นวัน และเขียนใบเบิกส่งให้แก่แผนกพัสดุหนึ่งฉบับและแผนกบัญชีอีกฉบับหนึ่งในวันถัดไป

การกองเก็บวัตถุดิบไว้ในอาคารโรงงานก็เพื่อให้สะดวกในการนำไปใช้ได้ทุกเวลา เพราะฝ่ายผลิตต้องทำการผลิตในช่วงเวลากลางคืนด้วย นอกจากนี้ยังประหยัดค่าขนย้ายจากอาคารพัสดุไปยังอาคารโรงงาน และกิจการสามารถนำพื้นที่ของอาคารพัสดุไปกองเก็บวัสดุอื่นได้ อย่างไรก็ดีฝ่ายผลิตได้กำหนดให้พนักงานผสมวัตถุดิบที่ปฏิบัติงานในแต่ละกะ มีหน้าที่สรุปจำนวนชุดของพีวีซีคอมปาวด์ที่ผสมได้ในกะที่ตนปฏิบัติงานลงในรายงานตามรูปที่ 9 โดยจำแนกพีวีซีคอมปาวด์ที่ผสมได้ในแต่ละเครื่องผสมตามเลขที่ส่วนผสมอยู่ 4 ชนิด เช่น เลขที่ BL01 สำหรับพีวีซีคอมปาวด์ที่ใช้ผลิตท่อพีวีซีน้ำดื่ม เลขที่ YL01 สำหรับพีวีซีคอมปาวด์ที่ใช้ผลิตท่อพีวีซีร้อยสายไฟฟ้าและสายโทรศัพท์ เลขที่ GR01 สำหรับพีวีซีคอมปาวด์ที่ใช้ผลิตท่อพีวีซีระบายน้ำและเลขที่ BL02 สำหรับพีวีซีคอมปาวด์สำหรับผลิตข้อต่อพีวีซีชนิดฉีด นอกจากนี้พอสิ้นวันทำงานพนักงานผสมวัตถุดิบในกะสุดท้ายต้องนำอัตราส่วนผสมมาตรฐานของพีวีซีคอมปาวด์แต่ละชนิดมาคำนวณจำแนกปริมาณวัตถุดิบที่ใช้เป็นส่วนผสม ซึ่งประกอบด้วยพีวีซีเรซิ่น มาสเตอร์คอมปาวด์ สี และฟิลเลอร์ จากนั้นนำปริมาณวัตถุดิบแต่ละชนิดที่คำนวณได้นั้นมาเขียนใบเบิกวัตถุดิบ ส่งให้แก่ผู้บังคับบัญชาเพื่อลงนามอนุมัติในใบเบิกวัตถุดิบนั้น และนำใบเบิกฉบับหนึ่งส่งให้แผนกพัสดุโรงงานเพื่อตัดยอดสต็อควัตถุดิบในสมุดคุมสต็อควัตถุดิบ ส่วนใบเบิกอีกฉบับหนึ่งส่งให้แก่แผนกบัญชีเพื่อสรุปปริมาณการใช้วัตถุดิบ และเตรียมไว้บันทึกบัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไปเป็นของแผนกผลิตต่างๆ ในวันสิ้นงวด พร้อมทั้งบันทึกบัญชีตัดยอดวัตถุดิบในบัญชีสต็อควัตถุดิบต่างๆ ด้วยราคาเฉลี่ยของวันสิ้นงวดปัจจุบัน ซึ่งได้จะกล่าวถึงวิธีการคำนวณราคาเฉลี่ย ณ วันสิ้นงวดปัจจุบัน ต่อไปในข้อ 1.1.4 ขณะเดียวกันเมื่อสิ้นวันของวันปิดบัญชี พนักงานพัสดุจะร่วมกับพนักงานผลิตเข้าตรวจวัดปริมาณพีวีซีคอมปาวด์ที่คงเหลืออยู่ตามกระบวนการผลิตต่างๆ ได้แก่ ไซโลเครื่องผสมร้อน ไซโลเครื่องผสมเย็น ไซโลประจำเครื่องผลิต และพีวีซีคอมปาวด์ที่บรรจุไว้ในถุงและยังไม่ได้นำไปผลิต และฝ่ายผลิตจะนำปริมาณคงเหลือที่ตรวจวัดได้นั้น จัดทำเป็นรายงานการตรวจวัดปริมาณพีวีซีคอมปาวด์คงเหลือตามรูปที่ 10 โดยนำอัตราส่วนผสมมาตรฐานของพีวีซีคอมปาวด์แต่ละชนิดคำนวณจำแนกปริมาณส่วนผสมรวมเป็นปริมาณวัตถุดิบแต่ละรายการ และส่งรายงานนี้ให้แก่แผนกพัสดุหนึ่งฉบับเพื่อใช้กระทบยอดคงเหลือจริงกับสมุดคุมสต็อคและบัญชีสต็อค และอีกหนึ่งฉบับส่งให้แผนกบัญชีเพื่อนำปริมาณคงเหลือของวัตถุดิบแต่ละรายการมาบันทึกบัญชีรับวัตถุดิบแต่ละชนิดกลับเข้าในบัญชีสต็อควัตถุดิบอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งบันทึกบัญชีลดยอดบัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไปของแผนกผลิตต่างๆ ด้วยราคาเฉลี่ย ณ วันสิ้นงวดปัจจุบัน โดย

เดบิต บัญชีสต็อควัตถุดิบ

เครดิต บัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป

ข. ระบบผสมวัตถุดิบอัตโนมัติ กรรมวิธีการผสมด้วยระบบอัตโนมัตินี้กิจการจะต้องลงทุนในอุปกรณ์ของระบบผสมต่างๆ เช่น ไซโลสำหรับเก็บวัตถุดิบแต่ละชนิด ระบบส่งผงผ่านท่อลำเลียง ระบบเครื่องชั่ง และระบบควบคุมด้วยคอมพิวเตอร์ เป็นต้น การทำงานของระบบผสมวัตถุดิบอัตโนมัติเริ่มจากการลำเลียงผงวัตถุดิบแต่ละชนิดจากไซโลต่างๆ ไปยังเครื่องชั่งที่กำหนดไว้โดยเฉพาะสำหรับวัตถุดิบแต่ละชนิด โดยเครื่องชั่งแต่ละเครื่องจะกำหนดให้ชั่งวัตถุดิบ

รูปที่ 9 ตัวอย่างรายงานการผสมวัตถุดิบ

รายงานการผสมวัตถุดิบ ระบบผสมด้วยมือ โรงงาน ..... แผนก ..... ประจำวัน			
เวลา/กะ	กะ1 (8.00-16.00)	กะ2 (16.00-24.00)	กะ3 (24.00-8.00)
ส่วนผสมเลขที่.... - เครื่องผสม No.... - เครื่องผสม No.... - เครื่องผสม No....	....	....	....
รวม (ชุด)			
ส่วนผสมเลขที่.... - เครื่องผสม No.... - เครื่องผสม No.... - เครื่องผสม No....	....	....	....
รวม (ชุด)			
ส่วนผสมเลขที่.... - เครื่องผสม No.... - เครื่องผสม No.... - เครื่องผสม No....	....	....	....
รวม (ชุด)			
รวมทั้งสิ้น (ชุด)			
..... พนักงานผสม		..... หัวหน้างาน	

รูปที่ 10 ตัวอย่างรายงานปริมาณพีวีซีคอมปาวด์คงเหลือในระบบผสมด้วยมือ

รายงานปริมาณพีวีซีคอมปาวด์คงเหลือ
ระบบผสมด้วยมือ

โรงงาน ..... แผนก .....
ประจำเดือน ..... ณ วันที่ .....

เวลา/กะ	ส่วนผสม เลขที่...	ส่วนผสม เลขที่...	ส่วนผสม เลขที่...	ส่วนผสม เลขที่...
ไซโลเครื่องผสม				
- ไซโลผสม No....	.....	.....	.....	.....
- ไซโลผสม No....	.....	.....	.....	.....
- ไซโลผสม No....	.....	.....	.....	.....
- ไซโลผสม No....	.....	.....	.....	.....
- ไซโลผสม No....	.....	.....	.....	.....
- ไซโลผสม No....	.....	.....	.....	.....
ไซโลเครื่องผลิต				
- ไซโลเครื่องที่....	.....	.....	.....	.....
- ไซโลเครื่องที่....	.....	.....	.....	.....
- ไซโลเครื่องที่....	.....	.....	.....	.....
- ไซโลเครื่องที่....	.....	.....	.....	.....
- ไซโลเครื่องที่....	.....	.....	.....	.....
- ไซโลเครื่องที่....	.....	.....	.....	.....
- ไซโลเครื่องที่....	.....	.....	.....	.....
- ไซโลเครื่องที่....	.....	.....	.....	.....
- ไซโลเครื่องที่....	.....	.....	.....	.....
- ไซโลเครื่องที่....	.....	.....	.....	.....
รวมทั้งสิ้น (กก.)				
คงเหลือเป็นถุง (ชุด)				

....
พนักงานผสม หัวหน้างาน

ชนิดใดชนิดหนึ่งเพียงชนิดเดียว ซึ่งฝ่ายผลิตได้กำหนดสเกลน้ำหนักไว้ให้ตรงกับอัตราส่วนผสมของวัตถุดิบที่จะใช้ในการผลิต เมื่อเครื่องชั่งทำการชั่งวัตถุดิบได้น้ำหนักตามอัตราส่วนที่กำหนดไว้ครบถ้วนแล้ว ระบบจะลำเลียงวัตถุดิบจากเครื่องชั่งแต่ละเครื่องไปรวมกันในถังผสม เพื่อคลุกเคล้าให้เข้าก่อนที่จะส่งผงพีวีซีคอมปาวด์ที่ได้ไปใช้ในกระบวนการผลิตต่อไป ข้อดีของระบบผสมอัตโนมัติคือ สามารถทำการผสมวัตถุดิบได้พอดีกับอัตราการใช้ส่วนผสมในการผลิต และได้ส่วนผสมที่ต้องการแม่นยำทั้งปริมาณและชนิดของส่วนผสม เนื่องจากควบคุมด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

วิธีการปฏิบัติในระบบผสมอัตโนมัติจะต่างกันตามชนิดภาชนะบรรจุของวัตถุดิบอยู่ 2 ชนิดคือ วัตถุดิบชนิดบรรจุถัง Bulk และวัตถุดิบชนิดบรรจุถุง วัตถุดิบชนิด Bulk ซึ่งได้แก่ พีวีซีเรซิน ผู้จำหน่ายจะนำส่งด้วยรถบรรทุกที่สามารถเป่าวัตถุดิบชนิดนี้ไปเข้าไซโลพีวีซีเรซินของกิจการได้ เนื่องจากพีวีซีเรซินมีปริมาณการใช้ผลิตสูงกว่าวัตถุดิบชนิดอื่นๆ การซื้อเป็น Bulk ทำให้กิจการประหยัดเวลาในการขนย้ายและถ่ายเทพีวีซีเรซินชนิดถุงไปสู่ไซโลเครื่องผสมอัตโนมัติได้ ส่วนวัตถุดิบอื่นๆ ที่มีปริมาณการใช้ไม่สูงนัก กิจการจะไม่ซื้อเป็น Bulk เนื่องจากไซโลของวัตถุดิบชนิดนี้มีขนาดเล็กลงไปตามอัตราการใช้ จึงไม่สามารถเป่าวัตถุดิบไปเก็บไว้ได้ทั้ง Bulk ดังนั้นกิจการนิยมใช้วิธีถ่ายเทวัตถุดิบชนิดถุงไปพักไว้ในไซโลตามปริมาณการใช้ โดยจำแนกไซโลสำหรับวัตถุดิบแต่ละชนิดไว้แยกจากกัน วัตถุดิบชนิดบรรจุถุงนี้จะได้แก่ สี มาสเตอร์คอมปาวด์ และฟิลเลอร์

พีวีซีเรซินชนิด Bulk ที่ผู้จำหน่ายนำส่งด้วยรถบรรทุกนั้น กิจการบันทึกรายการบัญชีรับวัตถุดิบที่ซื้อตามปริมาณในใบส่งของ โดยผ่านตรวจสอบน้ำหนักวัตถุดิบที่บรรจุอยู่ในรถด้วยวิธีการชั่งน้ำหนักรถก่อนและหลังเป่าวัตถุดิบเข้าไซโลทุกครั้ง แผนกพัสดุโรงงานจะส่งมอบวัตถุดิบนี้ให้แก่ฝ่ายผลิตด้วยปริมาณที่ซื้อและเป่าเข้าในไซโล ซึ่งในขั้นตอนนี้ทางฝ่ายผลิตจะเขียนใบเบิกให้แก่แผนกพัสดุโรงงานด้วยปริมาณที่เท่ากัน ส่วนวัตถุดิบชนิดถุง หลังจากที่ซื้อและได้รับของแล้วจะกองเก็บไว้ภายในอาคารโรงงาน เมื่อฝ่ายผลิตต้องการใช้วัตถุดิบไปผสมด้วยระบบอัตโนมัติ ฝ่ายผลิตต้องใช้พนักงานเทวัตถุดิบจากถุงเข้าไปไว้ไซโลเครื่องผสมอัตโนมัติตามปริมาณที่ต้องการใช้และสรุปปริมาณวัตถุดิบที่เทเข้าไซโลอัตโนมัติในแต่ละกะไว้ตามรูปที่ 11 พอสิ้นวันทำงานพนักงานผลิตในกะสุดท้าย จะเขียนใบเบิกวัตถุดิบด้วยจำนวนที่เทเข้าไซโลผสมอัตโนมัติ ตามที่บันทึกไว้ในรายงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 11 ตัวอย่างรายงานการเท/เบ้าวัดถุดิบเข้าไซโลในระบบผสมอัตโนมัติ

รายงานการเท/เบ้าวัดถุดิบเข้าไซโล
ระบบผสมอัตโนมัติ

โรงงาน ..... แผนก .....
ประจำวัน .....

เวลา/กะ	กะ1 (8.00-16.00)	กะ2 (16.00-24.00)	กะ3 (24.00-8.00)
พีวีซีเรซิ่น			
-ไซโล No....	.....	.....	.....
-ไซโล No....	.....	.....	.....
รวม (กก.)			
มาสเตอร์คอมปาวด์			
ไซโลสีฟ้า	.....	.....	.....
ไซโลสีเหลือง	.....	.....	.....
ไซโลสีเทา	.....	.....	.....
พิลเลอร์			
-ไซโล No....	.....	.....	.....
-ไซโล No....	.....	.....	.....
รวม (กก.)			

....
พนักงานผสม หัวหน้างาน

รูปที่ 12 ตัวอย่างรายงานปริมาณวัตถุดิบคงเหลือในไซโลในระบบผสมอัตโนมัติ

รายงานปริมาณวัตถุดิบคงเหลือในไซโล
ระบบผสมอัตโนมัติ

โรงงาน .....
ประจำเดือน ..... ณ วันที่ .....

เวลา/กะ	ระยะเคาะ (เมตร)	ปริมาณคงเหลือ (กก.)
พีวีซีเรซิ่น		
-ไซโล No....	.....	.....
-ไซโล No....	.....	.....
รวม (กก.)		.....
มาสเตอร์คอมปาวด์	.....	.....
ไซโลสีฟ้า	.....	.....
ไซโลสีเหลือง	.....	.....
ไซโลสีเทา	.....	.....
พิลเลอร์		
-ไซโล No....	.....	.....
-ไซโล No....	.....	.....
รวม (กก.)		.....

....
พนักงานผสม หัวหน้างาน

แผนกพัสดุนำใบเบิกไปบันทึกรายการจ่ายในสมุดคุมสต็อควัตถุดิบ และแผนกบัญชีรวบรวมใบเบิกเพื่อสรุปปริมาณการใช้วัตถุดิบแต่ละชนิด ไปบันทึกบัญชีตัดสต็อควัตถุดิบเป็นต้นทุนการผลิตในงวดที่ซื้อและเบ่าเข้าไซโล ส่วนจำนวนเงินคำนวณได้จากราคาเฉลี่ยในบัญชีสต็อควัตถุดิบ ณ วันปิดบัญชีปัจจุบันคูณกับปริมาณในใบเบิก

เมื่อถึงวันสิ้นงวดปิดบัญชีประจำเดือน เจ้าหน้าที่พัสดุโรงงานร่วมกับพนักงานผสมวัตถุดิบทำการตรวจวัดปริมาณวัตถุดิบคงเหลือตามไซโลต่างๆ โดยใช้วิธีการเคาะข้างถังไซโลวัตถุดิบแต่ละถัง เพื่อหาระดับของวัตถุดิบที่เหลืออยู่ในไซโล และนำระดับนั้นมาคำนวณหาน้ำหนักของวัตถุดิบคงเหลือ จากนั้นทำรายงานปริมาณคงเหลือตามรูปที่ 12 ส่งให้แก่แผนกพัสดุโรงงาน เพื่อใช้กระทบยอดปริมาณคงเหลือของวัตถุดิบแต่ละรายการกับสมุดคุมสต็อควัตถุดิบและบัญชีสต็อค และอีกฉบับหนึ่งส่งให้แก่แผนกบัญชี เพื่อบันทึกบัญชีลดยอดต้นทุนการผลิต และบันทึกบัญชีรับวัตถุดิบที่เหลือนั้นกลับเข้าบัญชีสต็อค ส่วนจำนวนเงินจะใช้ราคาเฉลี่ยในบัญชีสต็อค ณ วันปิดบัญชีปัจจุบัน คูณกับปริมาณที่บันทึกบัญชีรับวัตถุดิบกลับเข้าสต็อค และเมื่อเริ่มต้นงวดบัญชีของเดือนต่อไป แผนกพัสดุโรงงานจะแจ้งให้ฝ่ายผลิตเขียนใบเบิกวัตถุดิบมาให้จำนวนเท่ากับปริมาณคงเหลือในไซโล ณ วันสิ้นงวด เพื่อนำมาบันทึกบัญชีตัดสต็อควัตถุดิบคงเหลือเข้าเป็นต้นทุนการผลิตในงวดบัญชีใหม่อีกครั้งหนึ่ง

1.1.4. เมื่อปิดบัญชี แผนกบัญชีคำนวณราคาเฉลี่ยวัตถุดิบในบัญชีสต็อค ณ วันปิดบัญชีประจำเดือน เพื่อนำเอาราคาเฉลี่ยนี้ไปใช้คำนวณจำนวนเงินต้นทุนวัตถุดิบใช้ไปแต่ละสต็อค ซึ่งกิจการมีหลักการคำนวณตามลำดับดังนี้

<u>ขั้นตอนที่ 1</u> - คำนวณยอดเงินรวมของยอดเงินคงเหลือยกมาต้นงวด กับยอดเงินที่บันทึกบัญชีรับวัตถุดิบเข้าบัญชีสต็อคในระหว่างงวด

<u>ขั้นตอนที่ 2</u> - คำนวณปริมาณรวมของปริมาณวัตถุดิบคงเหลือยกมาต้นงวดกับปริมาณที่บันทึกบัญชีรับวัตถุดิบเข้าบัญชีสต็อคในระหว่างงวด

<u>ขั้นตอนที่ 3</u> - คำนวณราคาเฉลี่ย โดยนำปริมาณรวมของวัตถุดิบที่คำนวณได้ในขั้นตอนที่ 2 ไปหารกับยอดเงินรวมที่คำนวณไว้ในขั้นตอนที่ 1

1.1.5. เมื่อตรวจนับวัตถุดิบคงเหลือประจำงวด เจ้าหน้าที่พัสดุทำการตรวจนับสต็อควัตถุดิบที่คงเหลืออยู่จริง เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับยอดคงเหลือในบัญชีสต็อควัตถุดิบ หากพบว่ายอดคงเหลือจริงแตกต่างกับยอดคงเหลือตามบัญชีสต็อควัตถุดิบ กิจการจะทำปรับปรุงบัญชีสต็อควัตถุดิบให้ตรงกับยอดคงเหลือจริงที่ตรวจนับได้แล้วบันทึกผลแตกต่างนั้นเป็นต้นทุนการผลิตคงที่ โดยมีวิธีปรับปรุงบัญชีผลแตกต่างได้อยู่ 2 กรณี คือ

ก. กรณีที่ยอดคงเหลือจริงน้อยกว่ายอดคงเหลือในบัญชีสต็อควัตถุดิบ กิจการปรับปรุงยอดคงเหลือในบัญชีให้เท่ากับยอดคงเหลือที่ตรวจวัดได้จริง โดยบันทึกบัญชีเดบิตบัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป ซึ่งกิจการถือเป็นต้นทุนการผลิตคงที่ และบันทึกไว้เป็นค่าใช้จ่ายของหน่วยงานสำนักงานผู้จัดการโรงงาน ทั้งนี้เพราะกิจการถือว่าการบันทึกบัญชีปรับปรุงผลแตกต่างระหว่างยอด

คงเหลือในบัญชีสต็อควัตถุดิบกับยอดคงเหลือจริงนั้น ทางแผนกพัสดุโรงงานจะต้องนำเสนอขออนุมัติปรับปรุงสต็อคจากผู้จัดการ ขณะเดียวกับเครดิตบัญชีสต็อควัตถุดิบ ด้วยปริมาณเท่ากับผลต่างของยอดคงเหลือที่ตรวจวัดได้จริงกับยอดคงเหลือตามบัญชี ส่วนในด้านจำนวนเงินคำนวณโดยใช้ราคาเฉลี่ยในบัญชีสต็อค ณ วันสิ้นงวดปัจจุบัน ไปคูณกับปริมาณผลต่างที่ปรับปรุงบัญชี

ข. กรณีที่ยอดคงเหลือจริงมากกว่ายอดคงเหลือในบัญชีสต็อควัตถุดิบ กิจการปรับปรุงยอดคงเหลือในบัญชีให้เท่ากับยอดคงเหลือที่ตรวจวัดได้จริง โดยบันทึกบัญชีเดบิตบัญชีสต็อควัตถุดิบ และเครดิตบัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป ด้วยปริมาณเท่ากับผลต่างของยอดคงเหลือที่ตรวจวัดได้จริงกับยอดคงเหลือตามบัญชี ส่วนในด้านจำนวนเงินคำนวณโดยใช้ราคาเฉลี่ยในบัญชีสต็อค ณ วันสิ้นงวดปัจจุบัน คูณกับปริมาณผลต่างที่ปรับปรุงบัญชี การบันทึกบัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไปไว้ด้านเครดิต มิได้มีวัตถุประสงค์จะถือเป็นรายได้ หากแต่เป็นการลดยอดบัญชีต้นทุนในการผลิตคงที่เท่านั้น ทั้งนี้บันทึกรายการไว้ที่หน่วยงานสำนักงานผู้จัดการโรงงานเช่นเดียวกับกรณีที่ยอดคงเหลือจริงน้อยกว่ายอดคงเหลือในบัญชี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างการบันทึกบัญชีวัตถุดิบ

1. ถ้ากิจการสั่งซื้อวัตถุดิบและได้รับของในระหว่างงวดเดือนมกราคม 2534 จากบริษัท ไทยพลาสติค จำกัด ดังรายการต่อไปนี้

1.1 พีวีซีเรซิ่น จำนวน 1,300 กก. ราคา กก.ละ 2.00 บาท
1.2 มาสเตอร์คอมปาวด์ จำนวน 100 กก. ราคา กก.ละ 1.00 บาท
1.3 สีฟ้า จำนวน 200 กก. ราคา กก.ละ 3.00 บาท
1.4 สีเหลือง จำนวน 100 กก. ราคา กก.ละ 2.00 บาท
1.5 สีเทา จำนวน 100 กก. ราคา กก. ละ 1.00 บาท
1.6 ฟิลเลอร์ จำนวน 10,000 กก. ราคา กก.ละ 1.00 บาท

2. วัตถุดิบคงเหลือยกมา ณ วันที่ 1 มกราคม 2534 ประกอบด้วย

2.1 พีวีซีเรซิ่น จำนวน 100 กก. ราคาเฉลี่ยยกมา กก.ละ 1.25 บาท
2.2 มาสเตอร์คอมปาวด์ จำนวน 100 กก. ราคาเฉลี่ยยกมา กก.ละ 0.90 บาท
2.3 สีฟ้า จำนวน 20 กก. ราคาเฉลี่ยยกมา กก.ละ 2.80 บาท
2.4 สีเหลือง จำนวน 10 กก. ราคาเฉลี่ยยกมา กก.ละ 2.00 บาท
2.5 สีเทา จำนวน 10 กก. ราคาเฉลี่ยยกมา กก.ละ 1.00 บาท
2.6 ฟิลเลอร์ จำนวน 100 กก. ราคาเฉลี่ยยกมา กก.ละ 1.50 บาท

3. การเบิกวัตถุดิบระหว่างงวดไปใช้ในระบบผสม มีดังนี้

3.1 ในระบบผสมด้วยมือ ฝ่ายผลิตทำการผสมพีวีซีคอมปาวด์สำหรับผลิตท่อและข้อต่อพีวีซีได้ดังนี้

3.1.1 ส่วนผสมเลขที่ BL01 สำหรับผลิตท่อพีวีซีน้ำดื่ม ผสมได้ 20 ชุดๆ ละ 10 กก.
3.1.2 ส่วนผสมเลขที่ YL01 สำหรับผลิตท่อพีวีซีร้อยสายไฟฟ้าและสายโทรศัพท์ ผสมได้ 20 ชุดๆ ละ 10 กก.
3.1.3 ส่วนผสมเลขที่ GR01 สำหรับผลิตท่อพีวีซีระบายน้ำ ผสมได้ 10 ชุดๆ ละ 10 กก.
3.1.4 ส่วนผสมเลขที่ YL02 สำหรับผลิตข้อต่อพีวีซีชนิดฉีด ผสมได้ 50 ชุดๆ ละ 10 กก.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 ในระบบผสมอัตโนมัติ ฝ่ายผลิตได้เบ่าและเทผงวัตถุดิบเข้าไปในไซโล เพื่อใช้ผสมในระบบผสมอัตโนมัติสำหรับผลิตเฉพาะท่อพีวีซีระหว่างงวด ดังนี้

3.2.1 พีวีซีเรซิ่น จำนวน 500 กก.

3.2.2 มาสเตอร์คอมปาวด์ จำนวน 100 กก.

3.2.3 สีฟ้า จำนวน 50 กก.

3.2.4 สีเหลือง จำนวน 50 กก.

3.2.5 สีเทา จำนวน 50 กก.

3.2.6 พิลเลอร์ จำนวน 300 กก.

4. ณ วันสิ้นงวด ได้ทำการตรวจวัดปริมาณพีวีซีคอมปาวด์และวัตถุดิบคงเหลือจากผลิตในไซโลต่างๆ สรุปได้ดังนี้

4.1 พีวีซีคอมปาวด์คงเหลือ ประกอบด้วย

4.1.1 ส่วนผสมเลขที่ BL01 จำนวน 50 กก.

4.1.2 ส่วนผสมเลขที่ YL01 จำนวน 80 กก.

4.1.3 ส่วนผสมเลขที่ GR01 จำนวน 40 กก.

4.1.4 ส่วนผสมเลขที่ YL02 จำนวน 100 กก.

4.2 วัตถุดิบคงเหลือในไซโลของระบบผสมอัตโนมัติ ประกอบด้วย

4.2.1 พีวีซีเรซิ่น จำนวน 85 กก.

4.2.2 มาสเตอร์คอมปาวด์ จำนวน 21 กก.

4.2.3 สีฟ้า จำนวน 14 กก.

4.2.4 สีเหลือง จำนวน 21 กก.

4.2.5 สีเทา จำนวน 36 กก.

4.2.6 พิลเลอร์ จำนวน 85 กก.

5. อัตราส่วนผสมวัตถุดิบมาตรฐานสำหรับผลิตท่อและข้อต่อพีวีซีชนิดต่างๆ มีอัตราส่วนดังนี้

หน่วย : กก./ชุด

รายการ	BL01	YL01	GR01	YL02
พีวีซีเรซิ่น	6	5	4	7
มาสเตอร์คอมปาวด์	1	1	1	2
สี	1	1	1	1
พิลเลอร์	2	3	4	-
รวมต่อชุด	10	10	10	10

จากรายการข้อมูลในตัวอย่างนี้ กิจการมีวิธีปฏิบัติเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. บันทึกรายการซื้อวัตถุดิบในสมุดรายวันทั่วไป ด้วยปริมาณและราคาที่ตกลงซื้อ พร้อมทั้งบันทึกบัญชีเจ้าหนี้ค่าวัตถุดิบไว้เพื่อรอการชำระเงิน (ดูส่วน ก. ในสมุดรายวัน)

2. ฝ่ายผลิตคำนวณปริมาณวัตถุดิบแต่ละชนิดในพิวิธีคอมปาวด์ที่ผสมได้ในงวด จากระบบผสมด้วยมือ เพื่อเขียนปริมาณเบิกวัตถุดิบที่ใช้ผสมสำหรับบันทึกบัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป แสดงการคำนวณไว้ในตารางที่ 30

3. บันทึกบัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป ตามปริมาณวัตถุดิบที่ใช้ผสมได้ในข้อ 2 รวมกับปริมาณวัตถุดิบที่เป่าและเทเข้าในไซโลของระบบผสมอัตโนมัติ ด้วยราคาเฉลี่ย ณ วันสิ้นงวดปัจจุบัน ซึ่งแสดงข้อมูลในการบันทึกบัญชีไว้ในตารางที่ 31 (ดูส่วน ข. ในสมุดรายวันทั่วไป)

4. บันทึกลดยอดบัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป ตามปริมาณวัตถุดิบคงเหลือที่ตรวจวัดได้ ณ วันสิ้นงวด ซึ่งแสดงการคำนวณปริมาณวัตถุดิบแต่ละชนิดในส่วนผสมคงเหลือไว้ในตารางที่ 32 และแสดงข้อมูลในการบันทึกบัญชีไว้ในตารางที่ 33 (ดูส่วน ค. ในสมุดรายวันทั่วไป)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 30 ตัวอย่างการคำนวณหาปริมาณวัตถุดิบที่ใช้ในส่วนผสมสำหรับผลิตท่อและข้อต่อพีวีซีระหว่างงวด เดือนมกราคม 2534

ชนิดส่วนผสม	จำนวนชุดที่ผสมได้ (ชุด)	พีวีซี เรซิ่น		มาสเตอร์คอมปาวด์		สี		ฟิลเลอร์	
		อัตราส่วนผสมมาตรฐาน (กก./ชุด)	ปริมาณที่ใช้ผสมทั้งสิ้น (กก.)	อัตราส่วนผสมมาตรฐาน (กก./ชุด)	ปริมาณที่ใช้ผสมทั้งสิ้น (กก.)	อัตราส่วนผสมมาตรฐาน (กก./ชุด)	ปริมาณที่ใช้ผสมทั้งสิ้น (กก.)	อัตราส่วนผสมมาตรฐาน (กก./ชุด)	ปริมาณที่ใช้ผสมทั้งสิ้น (กก.)
ส่วนผสม เลขที่ BL01	20	6	120	1	20	1	20	2	40
ส่วนผสม เลขที่ YL01	20	5	100	1	20	1	20	3	60
ส่วนผสม เลขที่ GR01	10	4	40	1	10	1	10	4	40
ส่วนผสม เลขที่ YL02	50	7	350	2	100	1	50	–	–
รวม	100		610		150		100		140

ตารางที่ 31 ตัวอย่างการคำนวณต้นทุนวัตถุดิบที่ใช้ผสม เพื่อปันส่วนต้นทุนวัตถุดิบที่ใช้ไป

รายการ	ปริมาณที่ใช้ผสมในระบบผสมด้วยมือ (กก.)	ปริมาณที่ใช้ผสมในระบบผสมอัตโนมัติ (กก.)	รวมปริมาณการเบิก (กก.)	ราคาเฉลี่ย ณ วันสิ้นงวด (บาท/กก.)	จำนวนเงินต้นทุน (บาท)
วัตถุดิบที่ใช้ผลิตท่อพีวีซี					
– พีวีซี เรซิ่น	260.0	500.0	760.0	1.95	1,482.00
– มาสเตอร์คอมปาวด์	50.0	100.0	150.0	0.95	142.50
– สีฟ้า	20.0	50.0	70.0	2.98	208.60
– สีเหลือง	20.0	50.0	70.0	2.00	140.00
– สีเทา	10.0	50.0	60.0	1.00	60.00
– ฟิลเลอร์	140.0	300.0	440.0	1.05	462.00
วัตถุดิบที่ใช้ผลิตข้อต่อพีวีซีชนิดหนา					
– พีวีซี เรซิ่น	350.0	0.0	350.0	1.95	682.50
– มาสเตอร์คอมปาวด์	100.0	0.0	100.0	0.95	95.00
– สีฟ้า	50.0	0.0	50.0	2.98	149.00

ตารางที่ 32 ตัวอย่างการคำนวณหาปริมาณวัตถุดิบในส่วนผสมที่เหลือจากการผลิต เมื่อสิ้นงวดบัญชี

ชนิดส่วนผสม	ส่วนผสมคงเหลือสิ้นงวด (กก.)	พีวีซี เรซิ่น		มาสเตอร์คอมปาวด์		สี		พิลเลอร์	
		อัตราส่วนผสมมาตรฐาน (กก./ชุด)	ปริมาณที่ใช้ผลิตทั้งสิ้น (กก.)	อัตราส่วนผสมมาตรฐาน (กก./ชุด)	ปริมาณที่ใช้ผลิตทั้งสิ้น (กก.)	อัตราส่วนผสมมาตรฐาน (กก./ชุด)	ปริมาณที่ใช้ผลิตทั้งสิ้น (กก.)	อัตราส่วนผสมมาตรฐาน (กก./ชุด)	ปริมาณที่ใช้ผลิตทั้งสิ้น (กก.)
ส่วนผสมเลขที่ BL01	50.00	6	30	1	5	1	5	2	10
ส่วนผสมเลขที่ YL01	80.00	5	40	1	8	1	8	3	24
ส่วนผสมเลขที่ GR01	40.00	4	16	1	4	1	4	4	16
ส่วนผสมเลขที่ YL02	100.00	7	70	2	20	1	10	-	0
รวม	270.00		156		37		27		50

ตารางที่ 33 ตัวอย่างการคำนวณต้นทุนวัตถุดิบที่ใช้ผสมคงเหลือ เพื่อบันทึกลดยอดบัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป

รายการ	ปริมาณคงเหลือที่ระบบผสมด้วยมือ (กก.)	ปริมาณคงเหลือที่ระบบผสมอัตโนมัติ (กก.)	รวมปริมาณคงเหลือ (กก.)	ราคาเฉลี่ย ณ วันสิ้นงวด (บาท/กก.)	จำนวนเงินต้นทุน (บาท)
วัตถุดิบที่ใช้ผลิตท่อพีวีซี					
- พีวีซี เรซิ่น	86.0	85.0	171.0	1.95	333.45
- มาสเตอร์คอมปาวด์	17.0	21.0	38.0	0.95	36.10
- สีฟ้า	5.0	14.0	19.0	2.98	56.62
- สีเหลือง	8.0	21.0	29.0	2.00	58.00
- สีเทา	4.0	36.0	40.0	1.00	40.00
- พิลเลอร์	50.0	85.0	135.0	1.05	141.75
วัตถุดิบที่ใช้ผลิตข้อต่อพีวีซีชนิดหนา					
- พีวีซี เรซิ่น	70.0	0.0	70.0	1.95	136.50
- มาสเตอร์คอมปาวด์	20.0	0.0	20.0	0.95	19.00
- สีฟ้า	10.0	0.0	10.0	2.98	29.80

สมุดรายวันทั่วไป

ว.ค.ป.	รายการ	หน่วยงาน	ปริมาณ	เดบิต	เครดิต
ระหว่างงวด	บัญชีสต็อคพีวีซี เรซิ่น	-	1,300	2,600.00	
	บัญชีสต็อคมาส เตอร์คอมปาวด์	-	100	100.00	
	บัญชีสต็อคสีฟ้า	-	200	600.00	
	บัญชีสต็อคสี เหลือง	-	100	200.00	
ส่วน ก.	บัญชีสต็อคสี เทา	-	100	100.00	
	บัญชีสต็อคฟิล เลอร์	-	1,000	1,000.00	
	บัญชี เจ้าหนี้-ไทยพลาสติค	-	2,800		4,600.00
	บันทึกรายการซื้อวัตถุดิบ				
	บัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป-พีวีซี เรซิ่น	113	760	1,482.00	
	บัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป-มาส เตอร์คอมปาวด์	113	150	142.50	
	บัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป-สีฟ้า	113	70	208.60	
	บัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป-สี เหลือง	113	70	140.00	
	บัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป-สี เทา	113	60	60.00	
ส่วน ข.	บัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป-ฟิล เลอร์	113	440	462.00	
	บัญชีสต็อคพีวีซี เรซิ่น	113	760		1,482.00
	บัญชีสต็อคมาส เตอร์คอมปาวด์	113	150		142.50
	บัญชีสต็อคสีฟ้า	113	70		208.60
	บัญชีสต็อคสี เหลือง	113	70		140.00
	บัญชีสต็อคสี เทา	113	60		60.00
	บัญชีสต็อคฟิล เลอร์	113	440		462.00
	บันทึกรายการ เบิกวัตถุดิบไปผลิตท่อพีวีซี				
	บัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป-พีวีซี เรซิ่น	115	350	682.50	
	บัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป-มาส เตอร์คอมปาวด์	115	100	95.00	
	บัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป-สีฟ้า	115	50	149.00	
ส่วน ค.	บัญชีสต็อคพีวีซี เรซิ่น	115	350		682.50
	บัญชีสต็อคมาส เตอร์คอมปาวด์	115	100		95.00
	บัญชีสต็อคสีฟ้า	115	50		149.00
	บันทึกรายการ เบิกวัตถุดิบไปผลิตข้อต่อพีวีซี				

บัญชีแยกประเภท-ต้นทุนวัตถุดิบที่ใช้ไป

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		0	0.00	28/01/34	รับคืนพีวีซี เรซิ่นจากการผลิตท่อพีวีซี	113	171	333.45
ระหว่างงวด	เบิกพีวีซีไปผลิตท่อพีวีซี	113	760	1,482.00	"	รับคืนมาส เตอร์คอมปาวด์จากการผลิตท่อพีวีซี	113	38	36.10
"	เบิกมาส เตอร์คอมปาวด์ไปผลิตท่อพีวีซี	113	150	142.50	"	รับคืนสีฟ้าจากการผลิตท่อพีวีซี	113	19	56.62
"	เบิกสีฟ้าไปผลิตท่อพีวีซี	113	70	208.60	"	รับคืนสี เหลืองจากการผลิตท่อพีวีซี	113	29	58.00
"	เบิกสี เหลืองไปผลิตท่อพีวีซี	113	70	140.00	"	รับคืนสี เทาจากการผลิตท่อพีวีซี	113	40	40.00
"	เบิกสี เทาไปผลิตท่อพีวีซี	113	60	60.00	"	รับคืนฟิล เลอร์จากการผลิตท่อพีวีซี	113	135	141.75
"	เบิกฟิล เลอร์ไปผลิตท่อพีวีซี	113	440	462.00	"	รับคืนพีวีซี เรซิ่นจากการผลิตข้อต่อพีวีซี	115	70	136.50
"	เบิกพีวีซี เรซิ่นไปผลิตข้อต่อพีวีซี	115	350	682.50	"	รับคืนมาส เตอร์คอมปาวด์จากการผลิตข้อต่อพีวีซี	115	20	19.00
"	เบิกมาส เตอร์คอมปาวด์ไปผลิตข้อต่อพีวีซี	115	100	95.00	"	รับคืนสีฟ้าจากการผลิตข้อต่อพีวีซี	115	10	29.80
"	เบิกสีฟ้าไปผลิตข้อต่อพีวีซี	115	50	149.00	"	ยกไป		1,518	2,570.38
28/01/34	รวม		2,050	3,421.60	28/01/34	รวม		2,050	3,421.60

บัญชีแยกประเภท-สต๊อคพีวีซี เรซิ่น

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งวด	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งวด	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		100	125.00	ระหว่างงวด	เบิกไปผลิตท่อพีวีซี	113	760	1,482.00
ระหว่างงวด	ซื้อไทยพลาสติค	-	1,300	2,600.00	ระหว่างงวด	เบิกไปผลิตข้อต่อพีวีซี	115	350	682.50
28/01/34	รับคืนจากการผลิตท่อพีวีซี	113	171	333.45	28/01/34	ยกไป		531	1,030.45
28/01/34	รับคืนจากการผลิตข้อต่อพีวีซี	115	70	136.50					
28/01/34	รวม		1,641	3,194.95	28/01/34	รวม		1,641	3,194.95

บัญชีแยกประเภท-สต๊อคมาสเตอร์คอมปาวด์

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งวด	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งวด	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		100	90.00	ระหว่างงวด	เบิกไปผลิตท่อพีวีซี	113	150	142.50
ระหว่างงวด	ซื้อไทยพลาสติค	-	100	100.00	ระหว่างงวด	เบิกไปผลิตข้อต่อพีวีซี	115	100	95.00
28/01/34	รับคืนจากการผลิตท่อพีวีซี	113	38	36.10	28/01/34	ยกไป		8	7.60
28/01/34	รับคืนจากการผลิตข้อต่อพีวีซี	115	20	19.00					
28/01/34	รวม		258	245.10	28/01/34	รวม		258	245.10

บัญชีแยกประเภท-สต๊อคสีฟ้า

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		20	56.00	ระหว่างงวด	เบิกไปผลิตท่อพีวีซี	113	70	208.60
ระหว่างงวด	ซื้อไทยพลาสติค	-	200	600.00	ระหว่างงวด	เบิกไปผลิตข้อต่อพีวีซี	115	50	149.00
28/01/34	รับคืนจากการผลิตท่อพีวีซี	113	19	56.62	28/01/34	ยกไป		129	384.82
28/01/34	รับคืนจากการผลิตข้อต่อพีวีซี	115	10	29.80					
28/01/34	รวม		249	742.42	28/01/34	รวม		249	742.42

บัญชีแยกประเภท-สต๊อคสีเหลือง

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		10	20.00	ระหว่างงวด	เบิกไปผลิตท่อพีวีซี	113	70	140.00
ระหว่างงวด	ซื้อไทยพลาสติค	-	100	200.00	28/01/34	ยกไป		69	138.00
28/01/34	รับคืนจากการผลิตท่อพีวีซี	113	29	58.00					
28/01/34	รวม		139	278.00	28/01/34	รวม		139	278.00

บัญชีแยกประเภท-สต็อคสีเทา

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		10	10.00	ระหว่างงวด	เบิกไปผลิตท่อพีวีซี	113	60	60.00
ระหว่างงวด	ซื้อไทยพลาสติค	-	100	100.00	28/01/34	ยกไป		90	90.00
28/01/34	รับคืนจากการผลิตท่อพีวีซี	113	40	40.00					
28/01/34	รวม		150	150.00	28/01/34	รวม		150	150.00

บัญชีแยกประเภท-สต็อคฟิลเลอร์

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		100	150.00	ระหว่างงวด	เบิกไปผลิตท่อพีวีซี	113	440	462.00
ระหว่างงวด	ซื้อไทยพลาสติค	-	1,000	1,000.00	28/01/34	ยกไป		795	829.75
28/01/34	รับคืนจากการผลิตท่อพีวีซี	113	135	141.75					
28/01/34	รวม		1,235	1,291.75	28/01/34	รวม		1,235	1,291.75

1.2 วิธีปฏิบัติทางบัญชี เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายการผลิต

การบันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายการผลิต กิจการสามารถบันทึกได้ 2 วิธีคือ วิธีบันทึกรับวัสดุที่ซื้อมาไว้ในบัญชีสต็อค และวิธีบันทึกค่าใช้จ่ายคิดเข้างานโดยตรง

1.2.1 วิธีบันทึกรับวัสดุที่ซื้อมาพักไว้ในบัญชีสต็อค เมื่อกิจการซื้อวัสดุทางอ้อมมาจำนวนหนึ่ง กิจการจะใช้วิธีบันทึกรับวัสดุที่ซื้อพักไว้ในบัญชีสต็อคก่อนและตัดเป็นบัญชีค่าใช้จ่ายการผลิต เมื่อกิจการได้เบิกไปใช้หรือนำไปแปรสภาพแล้วเท่านั้น ซึ่งวิธีนี้จะทำให้กิจการสามารถบันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายการผลิตเป็นต้นทุนการผลิตได้ตรงกับงวดของการใช้วัสดุนั้น วัสดุทางอ้อมที่กิจการกำหนดใช้วิธีบันทึกบัญชีพักไว้ในบัญชีสต็อค ได้แก่ เครื่องมือ และอุปกรณ์ในการผลิต วัสดุและอะหลั่ยในการซ่อมแซม และวัสดุสิ้นเปลืองต่างๆ เป็นต้น

ระบบบัญชีพัสดุที่ใช้วิธีบันทึกรับวัสดุที่ซื้อมาพักไว้ในบัญชีสต็อค จะเกี่ยวข้องกับวิธีปฏิบัติทางบัญชีอยู่ 3 เรื่องคือ การบันทึกบัญชีรับวัสดุเข้าบัญชีสต็อค การบันทึกบัญชีจ่ายวัสดุจากบัญชีสต็อค และการคำนวณราคาวัสดุในบัญชีสต็อค โดยกิจการกำหนดวิธีปฏิบัติไว้คล้ายคลึงกับวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวัตถุดิบดังนี้

ก. การบันทึกบัญชีรับวัสดุเข้าบัญชีสต็อค กิจการจะบันทึกบัญชีรับวัสดุเข้าบัญชีสต็อคได้ก็ต่อเมื่อ กิจการได้รับวัสดุที่สั่งซื้อจากผู้จำหน่าย โดยมีหลักฐานการก่อหนี้ หรือการส่งของ เช่น ใบอินวอยซ์ ใบเรียกเก็บเงิน ฯลฯ จากนั้นกิจการจะทำการบันทึกบัญชีรับพัสดุนั้นเข้าบัญชีสต็อคด้วยจำนวนเงิน และปริมาณตามหลักฐานการส่งของในวันที่ได้รับของ พร้อมทั้งบันทึกบัญชีเจ้าหนี้ค่าวัสดุ

ข. การบันทึกบัญชีจ่ายวัสดุจากบัญชีสต็อค กิจการจะบันทึกบัญชีจ่ายวัสดุจากบัญชีสต็อคตามหลักฐานการเบิก เช่น ใบเบิกของหน่วยงานต่างๆ ที่มีผู้อนุมัติลงนามในใบเบิกตามอำนาจดำเนินการของกิจการแล้ว จากนั้นกิจการจะรวบรวมใบเบิกเหล่านี้เพื่อบันทึกบัญชีเครดิตบัญชีสต็อควัสดุ ณ วันสิ้นงวดบัญชีประจำเดือน และบันทึกบัญชีเดบิตเป็นต้นทุนการผลิต หรือค่าใช้จ่ายของหน่วยงานที่เบิก โดยตัดบัญชีสต็อควัสดุออกด้วยปริมาณตามใบเบิก ส่วนจำนวนเงินจะใช้ราคาเฉลี่ยในบัญชีสต็อค ณ วันสิ้นงวดปัจจุบัน คูณกับปริมาณเบิกใช้

1.2.2 วิธีบันทึกค่าใช้จ่ายคิดเข้างานโดยตรง กิจการจะใช้วิธีบันทึกค่าใช้จ่ายคิดเข้างานโดยตรงในกรณีที่กิจการซื้อวัสดุจำนวนเล็กน้อยและเป็นจำนวนที่พอดีกับการใช้งานระหว่างงวดที่ซื้อ หรือกรณีที่กิจการจ่ายค่าบริการ ค่าจ้างเหมา ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าโทรศัพท์ ค่าเลี้ยงรับรอง และค่าประกันภัย เป็นต้น วิธีการบันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายคิดเข้างานโดยตรงจะอาศัยการบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไปตามปกติ โดยมีหลักฐานการบันทึกบัญชีในรูปของใบเสร็จรับเงิน หรือใบเรียกเก็บเงิน เป็นต้น

2. ระบบบัญชีค่าแรง

ในระบบบัญชีค่าแรงของกิจการที่ผลิตท่อพีวีซี จำแนกค่าแรงออกเป็น 2 ประเภทคือ

2.1 ค่าแรงทางตรง หมายถึง ค่าแรงที่จ่ายให้แก่พนักงานปฏิบัติการที่ทำหน้าที่ผลิตหรือเกี่ยวข้องในสายงานผลิตโดยตรง ได้แก่ พนักงานผสมวัตถุดิบ พนักงานคุมเครื่องผลิตท่อพีวีซี พนักงานบานปลายท่อพีวีซี พนักงานคุมเครื่องผลิตข้อต่อพีวีซี และพนักงานผลิตข้อต่อพีวีซีด้วยมือ

2.2 ค่าแรงทางอ้อม หมายถึง ค่าแรงที่จ่ายให้แก่พนักงานปฏิบัติการที่ทำหน้าที่ให้บริการแก่สายงานผลิต ได้แก่ พนักงานควบคุมคุณภาพ พนักงานขับยานพาหนะ พนักงานซ่อมไฟฟ้า พนักงานซ่อมเครื่องกล พนักงานบัญชี พนักงานพัสดุ พนักงานพิมพ์ดีด เป็นต้น และรวมทั้งค่าแรงที่จ่ายให้แก่พนักงานบังคับบัญชาทั้งหมดในโรงงานโดยไม่คำนึงว่าพนักงานบังคับบัญชานั้นเป็นพนักงานในสายผลิตโดยตรงหรือไม่

คำว่า "ค่าแรง" ของกิจการในที่นี้ หมายถึง เงินเดือน เงินตอบแทน และสวัสดิการที่จ่ายเป็นเงิน เช่น ค่าล่วงเวลาทำงาน เงินตอบแทนทำงานกะ เงินช่วยเหลือพักผ่อนประจำปี และเงินรางวัลประจำปี เป็นต้น

- เงินเดือน หมายถึง เงินค่าจ้างตอบแทนแก่พนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ให้แก่กิจการเต็มระยะเวลาที่กิจการกำหนดในหนึ่งเดือน โดยกิจการได้ตกลงจะจ่ายให้แก่พนักงานตามสัญญาจ้างงาน และกิจการอาจขึ้นค่าจ้างให้แก่พนักงานตามผลงาน หรือตามความสามารถ หรือตามสภาวะค่าครองชีพที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละปี

- ค่าล่วงเวลาทำงาน หมายถึง เงินตอบแทนที่กิจการจ่ายให้ เนื่องจากมอบหมายให้พนักงานปฏิบัติการนอกเวลาทำงานปกติ โดยกิจการอาจกำหนดจ่ายค่าล่วงเวลาเป็นจำนวนเท่าของอัตราค่าแรงปกติต่อชั่วโมงที่พนักงานได้ปฏิบัติหน้าที่

- เงินตอบแทนทำงานกะ หมายถึง เงินสวัสดิการที่กิจการจ่ายเป็นค่าตอบแทนให้แก่พนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นกะ โดยแต่ละกะมีระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่กะละ 8 ชั่วโมง พนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นกะ มักจะเป็นพนักงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสายการผลิต ซึ่งจะแบ่งพนักงานที่มีอยู่ออกเป็น 3 ชุด แต่ละชุดอาจมีจำนวนพนักงานเท่าๆ กัน และกิจการกำหนดเวลาในการปฏิบัติงานไว้ดังนี้

- พนักงานชุดแรก ทำงานกะที่ 1 ตั้งแต่เวลา 08.00-16.00 น.
- พนักงานชุดที่ 2 ทำงานกะที่ 2 ตั้งแต่เวลา 16.00-24.00 น.
- พนักงานชุดที่ 3 ทำงานกะที่ 3 ตั้งแต่เวลา 24.00-08.00 น.

- เงินสวัสดิการตากอากาศ หมายถึง เงินสวัสดิการที่กิจการกำหนดจ่ายให้พนักงานปีละหนึ่งครั้ง สำหรับช่วยเหลือในกรณีที่พนักงานหยุดพักผ่อนประจำปี ซึ่งกิจการให้สิทธิพนักงานลาหยุดได้ กิจการกำหนดเงินช่วยเหลือพักผ่อนประจำปีไว้ในอัตราเงินสวัสดิการไว้เป็นอัตราส่วนของอัตราเงินเดือน

- เงินรางวัลประจำปี หมายถึง เงินรางวัลตอบแทนการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานที่กิจการจ่ายจากผลกำไรประจำปี ซึ่งกิจการกำหนดอัตราเงินรางวัลประจำปีไว้ 3 เท่าของอัตราเงินเดือน โดยกำหนดแบ่งจ่ายเป็น 3 งวด ในงวดที่ 1 กำหนดจ่ายสิ้นเดือนเมษายน งวดที่ 2 กำหนดจ่ายสิ้นเดือนกันยายน และงวดที่ 3 กำหนดจ่ายสิ้นเดือนธันวาคม นอกจากนี้ถ้ากิจการมีผลกำไรสูงกว่าเป้าหมาย อาจกำหนดจ่ายอัตราเงินรางวัลเพิ่มเติม โดยจ่ายให้ ณ สิ้นเดือนธันวาคม

ในระบบบัญชีค่าแรง กิจการกำหนดให้พนักงานปฏิบัติการทุกคนต้องบันทึกเวลาทุกครั้งที่เข้าทำงาน เลิกงาน และหยุดพัก หรือลาโดยได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาในระหว่างเวลาทำงาน ซึ่งบัตรบันทึกเวลาแสดงไว้ในรูปที่ 13

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 13 ตัวอย่างบัตรบันทึกเวลา

รหัสประจำตัว	เดือน	
ชื่อ	ระหว่างวันที่ .....ถึง	
ล่วงเวลาในกะ 2	ทำงานปกติ	หยุดประจำปี
ล่วงเวลาในกะ 3	ทำงานปกติกะ 1	ป่วยในงาน
ทำงานวันหยุด	ทำงานปกติกะ 2	มาสาย
ล่วงเวลาปกติ 1	ทำงานปกติกะ 3	พักงาน
ล่วงเวลาปกติ 2	หยุดประจำสัปดาห์	ขาดงาน
ล่วงเวลาวันหยุด	หยุดประเพณี	ลืมบันทึกเวลา
รวม	ป่วย	หยุดได้ค่าจ้าง
ผู้อนุมัติ.....	ลากิจ	ลาอื่นๆ

ว.ด.ป.	จ.	อ.	พ.	พฤ.	ศ.	ส.	อา.
รวม							

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<u>รายละเอียดของบัตรบันทึกเวลา</u>

- ล่วงเวลาในกะ 2 หมายถึง จำนวนชั่วโมงทำงานของพนักงานที่ทำงานล่วงเวลาในกะที่ 2 ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาระหว่าง 16.00 - 24.00 น.
- ล่วงเวลาในกะ 3 หมายถึง จำนวนชั่วโมงทำงานของพนักงานที่ทำงานล่วงเวลาในกะที่ 3 ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาระหว่าง 24.00 - 8.00 น.
- ทำงานวันหยุด หมายถึง จำนวนชั่วโมงการทำงานในวันหยุดงานวันละไม่เกิน 8 ชั่วโมง
- ล่วงเวลาปกติ 1 หมายถึง จำนวนชั่วโมงทำงานในวันทำงานปกติที่เกิน 8 ชั่วโมงขึ้นไป แต่ไม่เกิน 8 ชั่วโมงต่อวัน
- ล่วงเวลาปกติ 2 หมายถึง จำนวนชั่วโมงทำงานในวันทำงานปกติที่เกิน 16 ชั่วโมงขึ้นไป แต่ไม่เกิน 8 ชั่วโมงต่อวัน
- ล่วงเวลาวันหยุด หมายถึง จำนวนชั่วโมงทำงานในวันหยุด ในส่วนที่เกิน 8 ชั่วโมงขึ้นไป แต่ไม่เกิน 16 ชั่วโมงต่อวัน
- ทำงานปกติ หมายถึง จำนวนชั่วโมงทำงานในวันทำงานปกติ โดยกำหนดให้พนักงานทำงานวันละ 8 ชั่วโมง
- ทำงานปกติกะ 1 หมายถึง จำนวนชั่วโมงทำงานวันทำงานปกติ ซึ่งเริ่มตั้งแต่เวลา 8.00 - 16.00 น.
- ทำงานปกติกะ 2 หมายถึง จำนวนชั่วโมงทำงานวันทำงานปกติ ซึ่งเริ่มตั้งแต่เวลา 16.00 - 24.00 น.
- ทำงานปกติกะ 3 หมายถึง จำนวนชั่วโมงทำงานวันทำงานปกติ ซึ่งเริ่มตั้งแต่เวลา 24.00 - 8.00 น.
- หยุดประจำสัปดาห์ หมายถึง จำนวนชั่วโมงในวันหยุดประจำสัปดาห์ ซึ่งพนักงานไม่ต้องปฏิบัติงาน แต่ได้รับค่าจ้างตามปกติวันละ 8 ชั่วโมง
- หยุดประเพณี หมายถึง จำนวนชั่วโมงในวันหยุดประเพณี ซึ่งพนักงานไม่ต้องปฏิบัติงาน แต่ได้รับค่าจ้างตามปกติวันละ 8 ชั่วโมง
- ป่วย หมายถึง จำนวนชั่วโมงลาป่วยของพนักงาน ไม่เกิน 8 ชั่วโมงต่อวัน
- ลากิจ หมายถึง จำนวนชั่วโมงลากิจของพนักงาน ไม่เกิน 8ชั่วโมงต่อวัน
- หยุดประจำปี หมายถึง จำนวนชั่วโมงลาหยุดพักผ่อนประจำปีในวันทำงานปกติวันละ 8 ชั่วโมง
- ป่วยในงาน หมายถึง จำนวนชั่วโมงที่พนักงานลาป่วยวันละไม่เกิน 8 ชั่วโมง อันมีสาเหตุเนื่องจากการปฏิบัติงานให้กิจการ เช่น เกิดอุบัติเหตุในขณะปฏิบัติงาน
- มาสาย หมายถึง จำนวนชั่วโมงที่พนักงานมาทำงานสาย
- พักงาน หมายถึง จำนวนชั่วโมงที่พนักงานถูกลงโทษให้หยุดงานโดยไม่ได้รับค่าจ้างวันละไม่เกิน 8 ชั่วโมง
- ขาดงาน หมายถึง จำนวนชั่วโมงที่พนักงานไม่มาปฏิบัติงานตามปกติ หรือหยุดงานโดยไม่ลา หรือไม่ได้รับอนุมัติให้ลา ไม่เกิน 8 ชั่วโมงต่อวัน

- ลืมบันทึกเวลา หมายถึง จำนวนชั่วโมงที่พนักงานลืมประทับบัตรบันทึกเวลา โดยกิจการกำหนดในกรณีลืมบันทึกเวลา 1 ครั้ง จะตัดค่าแรงทำงานปกติ 1 ชั่วโมง
- หยุดได้ค่าจ้าง หมายถึง จำนวนชั่วโมงที่กิจการอนุญาตให้พนักงานลาหยุดงานได้ในวันทำงานปกติ 8 ชั่วโมงต่อวัน โดยมีสาเหตุจากการที่พนักงานทำงานเกิน 16 ชั่วโมงต่อวัน ทั้งนี้กิจการกำหนดให้พนักงานที่ทำงานเกิน 16 ชั่วโมงต่อวัน จะอนุญาตให้หยุด 1 วันในวันทำงานถัดไป
- ลาอื่น หมายถึง จำนวนชั่วโมงที่บริษัทอนุญาตให้พนักงานลา ได้แก่ ลาคลอดบุตร ลาบวช หรือลาไปฝึกวิชาทหาร ทั้งนี้ไม่เกิน 8 ชั่วโมงต่อวัน

<u>วิธีคำนวณและบันทึกบัญชีค่าแรง</u>

เมื่อสิ้นงวดบัญชี พนักงานบันทึกเวลามีหน้าที่รวมรวมบัตรบันทึกเวลาทำงานของพนักงานมาตรวจสอบเวลาการทำงานให้ครบถ้วนตามชั่วโมงทำงานปกติสำหรับงวดของกิจการ โดยบันทึกบัญชีค่าแรงปกติด้วยอัตราเงินเดือนของพนักงานแต่ละคนในกรณีที่พนักงานบันทึกเวลาทำงานไม่ครบถ้วน ทำให้ชั่วโมงทำงานจริงไม่เท่ากับชั่วโมงทำงานปกติสำหรับงวดนั้น พนักงานบันทึกเวลาอาจตรวจสอบสาเหตุที่เกิดขึ้นดังนี้

1. การลาหยุดงาน ได้แก่ ลากิจ ลาป่วย ลาหยุดพักผ่อนประจำปี ฯลฯ ถูกต้องตามข้อกำหนดของกิจการหรือไม่ ถ้าไม่ถูกต้องอาจคำนวณหักค่าแรงปกติตามอัตราที่กิจการกำหนดไว้ได้

2. การขาดงาน ในกรณีที่พนักงานไม่มาปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ได้อนุมัติการลาหยุดให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของกิจการ อาจคำนวณหักค่าแรงปกติของพนักงานผู้นั้นตามอัตราที่กิจการกำหนดไว้ได้

3. การทำงานล่วงเวลา เมื่อพนักงานปฏิบัติงานล่วงเวลา ผู้บังคับบัญชาในสายงานโดยตรงต้องอนุมัติชั่วโมงทำงานล่วงเวลาของพนักงานผู้นั้น เพื่อนำมาคำนวณเงินเพิ่มให้พนักงานผู้นั้นตามอัตราที่กิจการกำหนด

4. การไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตทำการปกติของกิจการ ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากการได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่ ทำให้พนักงานผู้นั้นไม่สามารถบันทึกบัตรเวลาทำงานได้ พนักงานบันทึกเวลาจะต้องตรวจสอบการอนุมัติให้พนักงานผู้นั้นไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตที่ทำการ เพื่อไม่คำนวณหักค่าแรงปกติของพนักงานผู้นั้น

เมื่อคำนวณชั่วโมงทำงานของพนักงานได้ครบถ้วนแล้ว กิจการบันทึกบัญชีค่าแรงที่เกิดขึ้นในงวด ด้วยจำนวนชั่วโมงที่ปฏิบัติหน้าที่จริง และจำนวนเงินตามอัตราเงินเดือนที่กิจการกำหนดจ่าย ในกรณีที่มีเงินเพิ่มเนื่องจากค่าล่วงเวลาทำงาน เงินตอบแทนทำงานกะ เงินสวัสดิการตามอากาศ หรือ

เงินรางวัลประจำปี อาจคำนวณเพิ่มจากอัตราเงินเดือนปกติ ส่วนกรณีที่มีการลางาน หรือขาดงาน อาจลดยอดเงินค่าแรงของพนักงานผู้นั้นตามข้อกำหนดของกิจการได้ ทั้งนี้กิจการจำแนกค่าแรงตามบัญชีไว้ 2 ประเภทคือ

1. บัญชีค่าแรงทางตรง สำหรับบันทึกค่าแรงของพนักงานปฏิบัติการในหน่วยงานผลิต เช่น พนักงานผสมวัตถุดิบ พนักงานคุมเครื่องผลิตท่อพีวีซี ฯลฯ

2. บัญชีค่าแรงทางอ้อม สำหรับบันทึกค่าแรงของพนักงานที่สังกัดหน่วยงานบริการทั้งหมด รวมทั้งพนักงานบังคับบัญชาในหน่วยงานผลิต

โดยบันทึกรหัสหน่วยงานที่พนักงานผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัดไว้ในบัญชีค่าแรงดังกล่าวด้วย แสดงรายการบัญชีได้ดังนี้

เดบิต บัญชีค่าแรงทางตรง/ทางอ้อม - เงินเดือน
- ค่าล่วงเวลาทำงาน
- เงินตอบแทนทำงานกะ
- เงินสวัสดิการตากอากาศ
- เงินรางวัลประจำปี

เครดิต บัญชีค่าแรงค้างจ่าย
ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ระบบบัญชีสินค้าสำเร็จรูป

ในระบบบัญชีสินค้าสำเร็จรูปนั้น กิจการกำหนดให้มีบัญชีสต็อคสินค้าสำเร็จรูป เพื่อใช้บันทึกบัญชีรับผลผลิตดีที่พร้อมจำหน่าย ซึ่งเกิดจากการผลิตในงวดเข้าไว้ในบัญชีดังกล่าว โดยบันทึกด้วยจำนวนหน่วยสินค้า เช่น ท่อนสำหรับท่อพีวีซี หรือชิ้นสำหรับข้อต่อพีวีซี เป็นต้น ส่วนจำนวนเงินนั้นบันทึกด้วยราคาต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐาน และราคาต้นทุนสินค้าผลิตคงที่มาตรฐานต่อหน่วย ซึ่งคำนวณได้จาก ปริมาณน้ำหนักต่อหน่วยของสินค้าสำเร็จรูป กับต้นทุนมาตรฐานที่กิจการกำหนดไว้สำหรับแต่ละผลิตภัณฑ์ ซึ่งประกอบด้วยต้นทุน 2 ส่วนดังนี้

ก. ราคาต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐาน กิจการกำหนดต้นทุนผันแปรมาตรฐานไว้เท่ากับมูลค่ารวมของวัตถุดิบใช้ไปและค่าใช้จ่ายการผลิต ดังนั้นราคาต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรของสำเร็จรูปหนึ่งหน่วยจึงคำนวณได้จาก ต้นทุนผันแปรมาตรฐานต่อตัน คูณด้วยน้ำหนักต่อหน่วยของสินค้าสำเร็จรูป และหารด้วย 1,000

ข. ราคาต้นทุนสินค้าผลิตคงที่ กิจการจะกำหนดอัตราต้นทุนคงที่มาตรฐานจัดสรรขึ้นเพื่อใช้คำนวณราคาต้นทุนสินค้าผลิตคงที่จากต้นทุนผันแปรต่อหน่วยของสินค้าสำเร็จรูปนั้น ซึ่งอัตราต้นทุนคงที่มาตรฐานจัดสรรนี้ คำนวณจากงบประมาณค่าใช้จ่ายประจำปีของกิจการได้แก่ งบประมาณค่าใช้จ่ายคงที่ของหน่วยงานบริการ รวมทั้งงบประมาณค่าแรงผลิตทั้งหมด มาจัดสรรให้ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ตามประมาณการปริมาณผลิตที่กิจการวางแผนไว้ เว้นแต่ค่าใช้จ่ายที่มีลักษณะเฉพาะสำหรับการผลิตสินค้าประเภทใดประเภทหนึ่งอาจพิจารณาจัดสรรให้แก่ผลิตภัณฑ์นั้นทั้งหมด เช่น ประมาณการค่าเสื่อมราคาของเครื่องผลิตท่อพีวีซีอาจจัดสรรให้แก่ท่อพีวีซีปลายเรียบแต่ละชนิด หรืองบประมาณค่าแรงของพนักงานคุมเครื่องฉีดข้อต่อพีวีซีอาจจัดสรรให้แก่ข้อต่อพีวีซีชนิดฉีดเพียงผลิตภัณฑ์เดียว เป็นต้น จากนั้นนำมูลค่าต้นทุนคงที่จัดสรรให้แก่ผลิตภัณฑ์ ไปคำนวณเป็นอัตราส่วนกับมูลค่าต้นทุนผันแปรของผลิตภัณฑ์ที่คำนวณตามประมาณการปริมาณผลิตที่วางแผนไว้ จะได้เป็นอัตราต้นทุนคงที่มาตรฐานจัดสรร โดยแสดงตัวอย่างการคำนวณอัตราต้นทุนคงที่จัดสรรไว้ในตารางที่ 34 ถึง 37 เมื่อได้อัตราต้นทุนคงที่จัดสรรแล้วสามารถนำไปคำนวณราคาต้นทุนสินค้าผลิตคงที่ให้แก่ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้ โดยคูณอัตราต้นทุนคงที่จัดสรรกับราคาต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรต่อหน่วยที่คำนวณได้จากข้อ ก.

อย่างไรก็ดี การบันทึกบัญชีสินค้าสำเร็จรูปที่ผลิตได้ในงวด กิจการบันทึกเฉพาะท่อและข้อต่อพีวีซีที่เป็นผลผลิตดีพร้อมจำหน่ายเท่านั้น โดยบันทึก

เดบิต บัญชีสต็อคสินค้าสำเร็จรูป
เครดิต บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐาน
บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่มาตรฐาน

ตารางที่ 34 ตัวอย่างรายละเอียดงบประมาณค่าใช้จ่ายคงที่ของหน่วยงานต่างๆ ประจำปี 2534 หน่วย : บาท

	สำนักงาน ผู้จัดการโรงงาน	ส่วน ผลิตท่อพีวีซี	ส่วน บริหาร	ส่วน ซ่อมบำรุง	รวม งบค่าใช้จ่าย
ค่าไฟฟ้า	50.00		100.00	200.00	350.00
ค่าเครื่องมือและอุปกรณ์	50.00		100.00	200.00	350.00
ค่าวัสดุและอะหลั่ยในการซ่อมแซม	100.00		100.00	200.00	400.00
ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	200.00		200.00	300.00	700.00
ค่าใช้จ่ายฝึกอบรมพนักงาน	200.00				200.00
ค่าใช้จ่ายเดินทางและเบี้ยเลี้ยง	100.00				100.00
ค่าเลี้ยงรับรองและประชาสัมพันธ์	100.00				100.00
ค่าสื่อสาร	100.00				100.00
ค่าประกันภัย	100.00				100.00
ค่าภาษีบำรุงเทศบาล	200.00				200.00
ค่าเสื่อมราคา	100.00	1,000.00	200.00	200.00	1,500.00
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	10.00		20.00	20.00	50.00
ค่าแรงทางตรง		20,750.00			20,750.00
ค่าแรงทางอ้อม	5,040.00	10,080.00	17,490.00	17,490.00	50,100.00
รวม	6,350.00	31,830.00	18,210.00	18,610.00	75,000.00

หมายเหตุ : จำแนกประมาณการค่าเสื่อมราคาของส่วนผลิตได้ดังนี้

- อาคารโรงงานและอุปกรณ์ทั่วไป	200.00
- เครื่องผสมวัตถุดิบ	200.00
- เครื่องผลิตท่อพีวีซี	300.00
- เครื่องบาดท่อพีวีซี	100.00
- เครื่องฉีดข้อต่อพีวีซี	100.00
- อุปกรณ์ผลิตข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อ	100.00
รวม	1,000.00

ตารางที่ 35 ตัวอย่างการจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายคงที่สำหรับงวดครึ่งปี ให้แก่ผลิตภัณฑ์ต่างๆ หน่วย : บาท

รายการ	งบประมาณครึ่งปีแรก	ท่อพีวีซีปลายเรียบ	ท่อพีวีซีปลายบาน	ข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อ	ข้อต่อพีวีซีชนิดฉีด
ค่าแรงทางตรง					
-พนักงานผสมวัตถุดิบ	2,075.00	902.17	541.30	270.65	360.87
-พนักงานคุมเครื่องผลิตท่อพีวีซี	2,075.00	1,092.11	655.26	327.63	
-พนักงานบานปลายท่อ	2,075.00		2,075.00		
-พนักงานคุมเครื่องผลิตข้อต่อพีวีซี	2,075.00				2,075.00
-พนักงานผลิตข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อ	2,075.00			2,075.00	
รวม ค่าแรงทางตรง	10,375.00	1,994.28	3,271.57	2,673.28	2,435.87
ค่าแรงทางอ้อม					
-พนักงานบังคับบัญชาในแผนกผลิตท่อพีวีซี	2,520.00	1,326.32	795.79	397.89	
-พนักงานบังคับบัญชาในแผนกผลิตข้อต่อพีวี	2,520.00			1,080.00	1,440.00
-พนักงานในหน่วยงานอื่นๆ	20,010.00	8,700.00	5,220.00	2,610.00	3,480.00
รวม ค่าแรงทางอ้อม	25,050.00	10,026.32	6,015.79	4,087.89	4,920.00
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวรในส่วนผลิต					
- อาคารโรงงานและอุปกรณ์ทั่วไป	100.00	43.48	26.09	13.04	17.39
- เครื่องผสมวัตถุดิบ	100.00	43.48	26.09	13.04	17.39
- เครื่องผลิตท่อพีวีซี	150.00	78.95	47.37	23.68	
- เครื่องบานท่อพีวีซี	50.00		50		
- เครื่องฉีดข้อต่อพีวีซี	50.00				50
- อุปกรณ์ผลิตข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อ	50.00			50	
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวรในหน่วยอื่น	250.00	108.70	65.22	32.61	43.48
ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่อื่นๆ	1,325.00	576.09	345.65	172.83	230.43
รวม งบประมาณต้นทุนการผลิตคงที่ทั้งสิ้น	37,500.00	12,871.28	9,847.77	7,066.38	7,714.57
ประมาณการปริมาณผลิตครึ่งปีแรก (ตัน)		10.0	6.0	3.0	4.0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 36 ตัวอย่างการคำนวณจำนวนเงินต้นทุนการผลิตผันแปร งวดครึ่งปี

รายการ	ประมาณการปริมาณผลิต (ตัน)	ต้นทุนการผลิตผันแปร (ต้นทุนวัตถุดิบใช้ไปและค่าใช้จ่ายการผลิต)	
		จำนวนเงินต่อตัน (บาทต่อตัน)	จำนวนเงินงบประมาณ (บาท)
ท่อพีวีซีชนิดปลายเรียบ			
-ท่อพีวีซีน้ำดื่ม	4.0	1,978.00	7,912.00
-ท่อพีวีซีร้อยสายไฟฟ้าฯ	3.0	1,776.00	5,328.00
-ท่อพีวีซีระบายน้ำ	3.0	1,574.00	4,722.00
รวม ท่อพีวีซีชนิดปลายเรียบ			17,962.00
ท่อพีวีซีชนิดปลายบาน			
-ท่อพีวีซีน้ำดื่ม	2.0	2,028.00	4,056.00
-ท่อพีวีซีร้อยสายไฟฟ้าฯ	2.0	1,826.00	3,652.00
-ท่อพีวีซีระบายน้ำ	2.0	1,624.00	3,248.00
รวม ท่อพีวีซีชนิดปลายบาน			10,956.00
ข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อ :			
- น้ำดื่ม	1.0	2,096.00	2,096.00
- ร้อยสายไฟฟ้าฯ	1.0	1,892.00	1,892.00
- ระบายน้ำ	1.0	1,688.00	1,688.00
รวมข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อ	3.0		5,676.00
ข้อต่อพีวีซีชนิดฉีด	4.0	2,259.00	9,036.00

ที่มา : ประมาณการปริมาณผลิตจากตารางที่ 13
ต้นทุนการผลิตผันแปรต่อตันจากตารางที่ 24 25 และ 26

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 37 ตัวอย่างการคำนวณอัตราต้นทุนคงที่จัดสรรให้แก่ผลิตภัณฑ์ต่างๆ

รายการ	งบประมาณต้นทุนการผลิตคงที่ (บาท)	งบประมาณต้นทุนการผลิตผันแปร (บาท)	อัตราต้นทุนคงที่จัดสรรต่อต้นทุนผันแปร (%)
ท่อพีวีซีชนิดปลายเรียบ	12,871.28	17,962.00	71.66%
ท่อพีวีซีชนิดปลายบาน	9,847.77	10,956.00	89.88%
ข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อ	7,066.38	5,676.00	124.50%
ข้อต่อพีวีซีชนิดฉีด	7,714.57	9,036.00	85.38%
รวม	37,500.00	43,630.00	85.95%

ที่มา : งบประมาณต้นทุนการผลิตคงที่จากตารางที่ 35
งบประมาณต้นทุนการผลิตผันแปรจากตารางที่ 36

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ระบบบัญชีสินค้าระหว่างผลิต

กิจการกำหนดระบบบัญชีสินค้าระหว่างผลิต เพื่อใช้ในการบันทึกบัญชีสินค้าระหว่างผลิต โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

ก) บันทึกบัญชี เมื่อเบิกท่อพีวีซีปลายเรียบจากบัญชีสต็อคสินค้าสำเร็จรูปไปบานปลายท่อตามคำสั่งซื้อของลูกค้า โดยมีลำดับขั้นตอนในการบันทึกบัญชีดังต่อไปนี้

1) เมื่อเบิกท่อพีวีซีสำเร็จรูปไปบานปลายท่อ กิจการจะบันทึกบัญชีตัดสต็อคท่อพีวีซีปลายเรียบออกตามปริมาณที่เบิกไปบานปลายท่อ และลดยอดบัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐาน และบัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่มาตรฐานออกตามปริมาณคูณราคาต้นทุนต่อหน่วยของท่อพีวีซีปลายเรียบนั้น โดยบันทึกบัญชี

เดบิต บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐาน
บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่มาตรฐาน
เครดิต บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูปปลายเรียบ

2) กิจการจะบันทึกรับท่อพีวีซีปลายเรียบที่เบิกเป็นสินค้าระหว่างผลิตไว้ในบัญชีสต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต โดยกำหนดราคาต้นทุนท่อพีวีซีระหว่างผลิตไว้เท่ากับราคาต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐานของท่อพีวีซีปลายเรียบชนิดที่เบิกมา โดยบันทึกในบัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิตดังนี้

เดบิต บัญชีสต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต
เครดิต บัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต

3) เมื่อผลิตเป็นท่อพีวีซีสำเร็จรูปปลายบาน กิจการจะบันทึกบัญชีรับท่อพีวีซีนั้นไว้ในบัญชีสต็อคท่อพีวีซีปลายบาน พร้อมทั้งบันทึกบัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐาน และบัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่มาตรฐานใหม่ ด้วยราคาต้นทุนของท่อพีวีซีปลายบาน ซึ่งได้เพิ่มต้นทุนการบานปลายท่อจากต้นทุนการผลิตท่อพีวีซีปลายเรียบแล้ว จากนั้นกิจการจะตัดบัญชีสินค้าระหว่างผลิต และบัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิตออกทั้งจำนวน โดยบันทึกบัญชีเป็นลำดับดังนี้

เดบิต บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูปปลายบาน
เครดิต บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐาน
บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่มาตรฐาน

และ เดบิต บัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต
เครดิต บัญชีสต็อคสินค้าระหว่างผลิต

ข) ใช้บันทึกบัญชี เบิกท่อพีวีซีไปผลิต เป็นข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อ กิจการมีวิธีการบันทึกบัญชีอยู่ 3 ขั้นตอน เช่น เดียวกับการ เบิกท่อพีวีซีปลาย เรียบไปบานปลายท่อ คือ

1) เมื่อ เบิกท่อพีวีซีสำเร็จรูปไปผลิตข้อต่อพีวีซี กิจการจะบันทึกบัญชีตัดสต็อคท่อพีวีซีปลาย เรียบออกตามปริมาณที่ เบิก และลดยอดบัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐานและบัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่มาตรฐานออกตามปริมาณคูณราคาต้นทุนต่อหน่วยของท่อพีวีซีปลาย เรียบนั้น โดยบันทึกบัญชี

เดบิต บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐาน
บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่มาตรฐาน
เครดิต บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูปปลาย เรียบ

2) กิจการจะบันทึกรับท่อพีวีซีปลาย เรียบที่ เบิก เป็นสินค้าระหว่างผลิตไว้ในบัญชีสต็อคข้อต่อพีวีซีระหว่างผลิต โดยกำหนดราคาต้นทุนท่อพีวีซีระหว่างผลิตไว้ เท่ากับราคาต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐานของท่อพีวีซีปลาย เรียบชนิดที่ เบิกมา โดยบันทึกไว้ในบัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิตดังนี้

เดบิต บัญชีสต็อคข้อต่อพีวีซีระหว่างผลิต
เครดิต บัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต

3) เมื่อผลิต เป็นข้อต่อพีวีซีสำเร็จรูปแล้ว กิจการจะบันทึกบัญชีรับข้อต่อพีวีซีนั้นไว้ในบัญชีสต็อคข้อต่อพีวีซีสำเร็จรูปชนิดทำจากท่อ พร้อมทั้งบันทึกบัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐานและบัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่มาตรฐานใหม่ ด้วยราคาต้นทุนของข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อ ซึ่งได้ เพิ่มต้นทุนการผลิตข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อจากต้นทุนการผลิตท่อพีวีซีปลาย เรียบแล้ว จากนั้นกิจการจะตัดบัญชีสินค้าระหว่างผลิต และบัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิตออกทั้งจำนวน โดยบันทึกบัญชี เป็นลำดับดังนี้

เดบิต บัญชีสต็อคข้อต่อพีวีซีสำเร็จรูปชนิดทำจากท่อ
เครดิต บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐาน
บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่มาตรฐาน

และ เดบิต บัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต
เครดิต บัญชีสต็อคข้อต่อพีวีซีระหว่างผลิต

ค) ใช้บันทึกบัญชีรับบดหยาบ เศษท่อและข้อต่อพีวีซี เสียจากการผลิตไว้ในบัญชีสต็อคสินค้าระหว่างผลิต เนื่องจาก เศษท่อและข้อต่อพีวีซีที่ เสียจากการผลิต ฝ่ายผลิตสามารถนำไปบดและผลิตใหม่ได้อีก ดังนั้นกิจการจึงกำหนดบัญชีสต็อคสินค้าระหว่างผลิตบดหยาบขึ้น เพื่อใช้บันทึกบัญชีรับและจ่ายบดหยาบใน 2 กรณีดังนี้

1) เมื่อรับบดหยาบที่บดได้เข้าบัญชีสต็อค กิจการจะบันทึกบัญชีรับบดหยาบไว้ในบัญชีสต็อคสินค้าระหว่างผลิตบดหยาบท่อ/ข้อต่อพีวีซี ตามปริมาณที่บดได้ ด้วยราคาต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐานของท่อหรือข้อต่อพีวีซีสำเร็จรูปที่นำเศษมาบด โดย

เดบิต บัญชีสต็อคสินค้าระหว่างผลิตบดหยาบท่อ/ข้อต่อพีวีซี
เครดิต บัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต

2) เมื่อเบิกบดหยาบไปผลิต กิจการจะบันทึกตัดบัญชีสต็อคสินค้าระหว่างผลิตบดหยาบท่อ/ข้อต่อพีวีซีออกตามปริมาณที่เบิก ด้วยราคาต้นทุนบดหยาบที่บันทึกรับเข้าบัญชี โดย

เดบิต บัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต
เครดิต บัญชีสินค้าระหว่างผลิตบดหยาบท่อ/ข้อต่อพีวีซี

<u>ตัวอย่างการบันทึกบัญชีสินค้าสำเร็จรูปและสินค้าระหว่างผลิต</u>

ถ้าในระหว่างเดือน มกราคม 2534 กิจการทำการผลิตท่อและข้อต่อพีวีซีดังมีรายการต่อไปนี้

1. ผลิตท่อพีวีซีน้ำดื่มชนิดปลายเรียบสำเร็จรูป ชั้น 13.5 ขนาด 55 มม. ความยาว 6 เมตร (สต็อคเลขที่ 1101) ได้จำนวน 50 ท่อน ซึ่งกำหนดน้ำหนักมาตรฐานไว้ท่อนละ 10 กก. ในระหว่างผลิตเกิดเศษท่อเสียจำนวน 10 กก. และเบิกท่อพีวีซีสำเร็จรูปนี้ไปบานปลายท่อจำนวน 20 ท่อน แล้วเสร็จในงวดทั้งหมดโดยไม่มีท่อบานเสีย (สต็อคเลขที่ 1111)

2. ผลิตท่อพีวีซีร้อยสายไฟฟ้าและสายโทรศัพท์ชนิดปลายเรียบสำเร็จรูปชั้น 2 ขนาด 80 มม. ความยาว 4 เมตร (สต็อคเลขที่ 1201) ได้จำนวน 40 ท่อน ซึ่งกำหนดน้ำหนักมาตรฐานไว้ท่อนละ 10 กก. ในระหว่างผลิตเกิดเศษท่อเสียจำนวน 10 กก. และเบิกท่อพีวีซีสำเร็จรูปนี้ไปบานปลายท่อจำนวน 10 ท่อน แล้วเสร็จในงวดทั้งหมด โดยไม่มีท่อบานเสีย (สต็อคเลขที่ 1211)

3. ผลิตท่อพีวีซีระบายน้ำชนิดปลายเรียบ ขนาด 40 มม. ความยาว 6 เมตร (สต็อคเลขที่ 1301) ได้จำนวน 200 ท่อน ซึ่งกำหนดน้ำหนักมาตรฐานไว้ท่อนละ 1 กก. ในระหว่างผลิตเกิดเศษท่อเสียจำนวน 4 กก. และเบิกท่อพีวีซีสำเร็จรูปนี้ไปบานปลายท่อจำนวน 100 ท่อน แล้วเสร็จในงวดทั้งหมด โดยไม่มีท่อบานเสีย (สต็อคเลขที่ 1311)

4. ผลิตข้อต่อพีวีซีชนิดฉีดสำเร็จรูป ขนาด 55 มม. ได้จำนวน 400 ชิ้น (สต็อคเลขที่ 1401) ในระหว่างผลิตเกิดเศษข้อต่อเสียจำนวน 5 กก.

5. ผลิตข้อต่อพีวีซีโค้ง 90 องศาสำเร็จรูปชนิดทำจากท่อพีวีซีน้ำดื่ม ได้จำนวน 200 ชิ้น (สต๊อคเลขที่ 1411) โดยเบิกท่อพีวีซีน้ำดื่ม ชั้น 13.5 ขนาด 55 มม. ความยาว 6 เมตร จำนวน 21 ท่อนไปทำการผลิต โดยเกิดของเสียระหว่างผลิตจำนวน 10 กก.

6. ฝ่ายผลิตนำเศษท่อและข้อต่อพีวีซีเสียจากการผลิตไปบดใบงวด ดังนี้

6.1 บดหยาบเศษท่อพีวีซีน้ำดื่ม ได้จำนวน 5 กก.

6.2 บดหยาบเศษท่อพีวีซีร้อยสายไฟฟ้าและสายโทรศัพท์ ได้จำนวน 5 กก.

6.3 บดหยาบเศษท่อพีวีซีระบายน้ำ ได้จำนวน 2 กก.

6.4 บดหยาบเศษข้อต่อพีวีซีชนิดฉีด ได้จำนวน 2 กก.

จากข้อมูลในตัวอย่างนี้ กิจการบันทึกรายการบัญชีสินค้าสำเร็จรูป และสินค้าระหว่างผลิตได้ดังนี้

1. บันทึกบัญชีรับสินค้าสำเร็จรูปเข้าบัญชีสต๊อคสินค้าสำเร็จรูป ตามจำนวนที่ผลิตได้ในหน่วยท่อนหรือชิ้น ด้วยราคาต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรและต้นทุนสินค้าผลิตคงที่ต่อหน่วย (ดูส่วน ง. ในสมุดรายวันทั่วไป) ซึ่งแสดงการคำนวณราคาต้นทุนสินค้าผลิตไว้ในตารางที่ 38

1.1 ราคาต้นทุนสินค้าผลิตผันแปร คำนวณจากต้นทุนมาตรฐานที่กิจการกำหนดไว้ต่อสินค้าสำเร็จรูปหนึ่งตัน ซึ่งเท่ากับ

$$\text{ราคาต้นทุนสินค้าผลิตผันแปร} = \frac{\text{ต้นทุนผันแปรมาตรฐานต่อตัน} \times \text{น้ำหนักต่อหน่วย}}{1,000}$$

1.2 ราคาต้นทุนสินค้าผลิตคงที่ คำนวณจากอัตราต้นทุนคงที่จัดสรรต่อต้นทุนผันแปรมาตรฐาน ซึ่งคำนวณได้ดังนี้

$$\text{ราคาต้นทุนสินค้าผลิตคงที่} = \frac{\text{ต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรต่อหน่วย} \times \text{อัตราต้นทุนคงที่จัดสรร}}{100}$$

2. บันทึกบัญชีเบิกท่อพีวีซีสำเร็จรูปปลายเรียบไปบานปลายท่อ และผลิตเป็นข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อ โดยตัดบัญชีท่อพีวีซีสำเร็จรูปชนิดปลายเรียบไปผลิตต่อ และลดยอดบัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปร และบัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่ ออกตามปริมาณที่เบิก และด้วยราคาต้นทุนต่อหน่วยที่กำหนด (ดูส่วน จ. ในสมุดรายวันทั่วไป)

3. เมื่อบานปลายท่อและผลิตข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อแล้วเสร็จจะบันทึกบัญชีรับเป็นสินค้าสำเร็จรูปตามปริมาณที่ผลิตได้ ด้วยราคาต้นทุนต่อหน่วยของสินค้าสำเร็จรูปที่ผลิตได้นั้น พร้อมทั้งลดยอดบัญชีสินค้าระหว่างผลิตที่บันทึกบัญชีไว้ออกทั้งจำนวน (ดูส่วน ฉ. ในสมุดรายวันทั่วไป)

4. เมื่อฝ่ายผลิตนำเศษท่อและข้อต่อพีวีซีเสียจากการผลิตไปบด จะบันทึกบัญชีรับเป็นสินค้าระหว่างผลิตบดหยาบ ตามปริมาณที่บดได้ และด้วยราคาต้นทุนผันแปรมาตรฐานของสินค้าสำเร็จรูปที่เกิดเป็นเศษเสียและนำมาบด (ดูส่วน ช. ในสมุดรายวันทั่วไป)

5. เมื่อฝ่ายผลิตเบิกบดหยาบไปผลิตใหม่ จะบันทึกตัดบัญชีสินค้าระหว่างผลิตบดหยาบออกตามปริมาณและมูลค่าที่เบิกไปผลิต (ดูส่วน ช. ในสมุดรายวันทั่วไป)

ตารางที่ 38 ตัวอย่างการคำนวณราคาต้นทุนสินค้าผลิตผันแปร เพื่อใช้บันทึกบัญชีสินค้าสำเร็จรูปและสินค้าระหว่างผลิต

รายการ		น้ำหนักต่อหน่วย (กก./หน่วย)	ต้นทุนผันแปรมาตรฐาน (บาท/ตัน)	อัตราต้นทุนคงที่จัดสรร (%)	ราคาต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรต่อหน่วย	ราคาต้นทุนสินค้าผลิตคงที่ต่อหน่วย
ท่อพีวีซีน้ำดื่มสำเร็จรูป	1101	10.0	1,978.00	71.66%	19.78	14.17
ท่อพีวีซีร้อยสายฯสำเร็จรูป	1201	10.0	1,776.00	71.66%	17.76	12.73
ท่อพีวีซีระบายน้ำสำเร็จรูป	1301	1.0	1,574.00	71.66%	1.57	1.13
ข้อต่อพีวีซีชนิดฉีดสำเร็จรูป	1401	1.0	2,259.00	85.38%	2.26	1.93
ท่อพีวีซีน้ำดื่มสำเร็จรูป	1111	10.0	2,028.00	89.88%	20.28	18.23
ท่อพีวีซีร้อยสายฯสำเร็จรูป	1211	10.0	1,826.00	89.88%	18.26	16.41
ท่อพีวีซีระบายน้ำสำเร็จรูป	1311	1.0	1,624.00	89.88%	1.62	1.46
ข้อต่อพีวีซีโค้งสำเร็จรูป	1411	1.0	2,096.00	124.50%	2.10	2.61
ท่อพีวีซีน้ำดื่มระหว่างผลิต	0111	10.0	1,978.00	-	19.78	-
ท่อพีวีซีร้อยสายฯระหว่างผลิต	0211	10.0	1,776.00	-	17.76	-
ท่อพีวีซีระบายน้ำระหว่างผลิต	0311	1.0	1,574.00	-	1.57	-
ข้อต่อพีวีซีโค้งระหว่างผลิต	0411	10.0	1,978.00	-	19.78	-
บดหยาบท่อพีวีซีน้ำดื่ม		1.0	1,978.00	-	1.98	-
บดหยาบท่อพีวีซีร้อยสายฯ		1.0	1,776.00	-	1.78	-
บดหยาบท่อพีวีซีระบายน้ำ		1.0	1,574.00	-	1.57	-
บดหยาบข้อต่อพีวีซีชนิดฉีด		1.0	2,259.00	-	2.26	-

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมุดรายวันทั่วไป

ว.ด.ป.	รายการ	หน่วยงาน	ปริมาณ	เดบิต	เครดิต
ระหว่างงวด	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1101	113	50	1,697.70	
	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1201	113	40	1,219.48	
	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1301	113	200	540.40	
	บัญชีสต็อคข้อต่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1401	115	400	1,675.20	
	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐาน - 1101	113	50		989.00
	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐาน - 1201	113	40		710.40
ส่วน ง.	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐาน - 1301	113	200		314.80
	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐาน - 1401	115	400		903.60
	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่มาตรฐาน - 1101	113	50		708.70
	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่มาตรฐาน - 1201	113	40		509.08
	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่มาตรฐาน - 1301	113	200		225.60
	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่มาตรฐาน - 1401	115	400		771.60
	บันทึกบัญชีรับสินค้าสำเร็จรูปที่ผลิต				
	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปร - 1101	114	20	395.60	
	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปร - 1201	114	10	177.60	
	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปร - 1301	114	100	157.40	
	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่ - 1101	114	20	283.48	
ส่วน จ.	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่ - 1201	114	10	127.27	
	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่ - 1301	114	100	112.80	
	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1101	114	20		679.08
	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1201	114	10		304.87
	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1301	114	100		270.20
	บันทึกบัญชี เบิกท่อพีวีซีสำเร็จรูปไปบางปลาท่อ				

สมุดรายวันทั่วไป

ว.ด.ป.	รายการ	หน่วยงาน	ปริมาณ	เดบิต	เครดิต
ระหว่างงวด	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต - 0111	114	20	395.60	
	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต - 0211	114	10	177.60	
	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต - 0311	114	100	157.40	
	บัญชีสต็อคข้อต่อพีวีซีระหว่างผลิต - 0411	116	21	415.38	
ส่วน จ.	บัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต - 0111	114	20		395.60
	บัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต - 0211	114	10		177.60
	บัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต - 0311	114	100		157.40
	บัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต - 0411	116	21		415.38
	บันทึกบัญชีรับสินค้าสำเร็จรูปที่เบิกไปเป็นสินค้าระหว่างผลิต				
	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1111	114	20	770.16	
	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1211	114	10	346.72	
	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1311	114	100	308.40	
	บัญชีสต็อคข้อต่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1411	116	200	941.20	
	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปร - 1111	114	20		405.60
ส่วน ฉ.	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปร - 1211	114	10		182.60
	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปร - 1311	114	100		162.40
	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปร - 1411	116	200		419.20
	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่ - 1111	114	20		364.56
	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่ - 1211	114	10		164.12
	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่ - 1311	114	100		146.00
	บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตคงที่ - 1411	116	200		522.00
	บันทึกรับสินค้าระหว่างผลิตที่ผลิตเสร็จ				
	บัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต - 0111	114	20	395.60	
	บัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต - 0211	114	10	177.60	
	บัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต - 0311	114	100	157.40	
ส่วน ช.	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต - 0111	114	20		395.60
	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต - 0211	114	10		177.60
	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต - 0311	114	100		157.40
	บันทึกตัดสต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิตที่ผลิตเสร็จออก				

สมุดรายวันทั่วไป

ว.ด.ป.	รายการ	หน่วยงาน	ปริมาณ	เดบิต	เครดิต
ระหว่างงวด	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต-บดหยาบท่อพีวีซีน้ำดื่ม	-	5	9.89	
	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต-บดหยาบท่อพีวีซีร้อยสายฯ	-	5	8.88	
	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต-บดหยาบท่อพีวีซีระบายน้ำ	-	2	3.15	
	บัญชีสต็อคข้อต่อพีวีซีระหว่างผลิต-บดหยาบข้อต่อพีวีซีชนิดฉีด	-	2	4.52	
	บัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต-บดหยาบท่อพีวีซีน้ำดื่ม	-	5		9.89
ส่วน ช.	บัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต-บดหยาบท่อพีวีซีร้อยสายฯ	-	5		8.88
	บัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต-บดหยาบท่อพีวีซีระบายน้ำ	-	2		3.15
	บัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต-บดหยาบข้อต่อพีวีซีชนิดฉีด	-	2		4.52
	บันทึกรับ เศษท่อและข้อต่อพีวีซีที่บดได้ เข้าบัญชี				
	บัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต	113	2	3.96	
	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต-บดหยาบท่อพีวีซีน้ำดื่ม	113	2		3.96
	บันทึกบัญชี เบิกบดหยาบไปผลิตใหม่				

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บัญชีแยกประเภท-ต้นทุนสินค้าผลิตฉีดแปร

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
ระหว่างงวด	บัญชีสต็อคสินค้าสำเร็จรูปท่อพีวีซี - 1101	114	20	395.60	01/01/34	ยกมา		0	0.00
"	บัญชีสต็อคสินค้าสำเร็จรูปท่อพีวีซี - 1201	114	10	177.60	ระหว่างงวด	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1101	113	50	989.00
"	บัญชีสต็อคสินค้าสำเร็จรูปท่อพีวีซี - 1301	114	100	157.40	"	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1201	113	40	710.40
"	บัญชีสต็อคสินค้าสำเร็จรูปท่อพีวีซี - 1101	116	21	415.38	"	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1301	113	200	314.80
28/01/34	ยกไป		869	2,941.62	"	บัญชีสต็อคข้อต่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1401	115	400	903.60
					"	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1111	114	20	405.60
					"	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1211	114	10	182.60
					"	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1311	114	100	162.40
					"	บัญชีสต็อคข้อต่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1411	116	200	419.20
28/01/34	รวม		1,020	4,087.60	28/01/34	รวม		1,020	4,087.60

บัญชีแยกประเภท-ต้นทุนสินค้าผลิตคงที่

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
ระหว่างงวด	บัญชีสต็อคสินค้าสำเร็จรูปท่อพีวีซี - 1101	114	20	283.48	01/01/34	ยกมา		0	0.00
"	บัญชีสต็อคสินค้าสำเร็จรูปท่อพีวีซี - 1201	114	10	127.27	ระหว่างงวด	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1101	113	50	708.70
"	บัญชีสต็อคสินค้าสำเร็จรูปท่อพีวีซี - 1301	114	100	112.80	"	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1201	113	40	509.08
"	บัญชีสต็อคสินค้าสำเร็จรูปท่อพีวีซี - 1101	116	21	297.65	"	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1301	113	200	225.60
28/01/34	ยกไป		869	2,590.46	"	บัญชีสต็อคข้อต่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1401	115	400	771.60
					"	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1111	114	20	364.56
					"	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1211	114	10	164.12
					"	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1311	114	100	146.00
					"	บัญชีสต็อคข้อต่อพีวีซีสำเร็จรูป - 1411	116	200	522.00
28/01/34	รวม		1,020	3,411.66	28/01/34	รวม		1,020	3,411.66

บัญชีแยกประเภท-ต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
ระหว่างงวด	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต - 0111	114	20	395.60	01/01/34	ยกมา		0	0.00
"	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต - 0211	114	10	177.60	ระหว่างงวด	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต - 0111	114	20	395.60
"	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต - 0311	114	100	157.40	"	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต - 0211	114	10	177.60
"	บัญชีสต็อคข้อต่อพีวีซีระหว่างผลิต - 0411	116	21	415.38	"	บัญชีสต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต - 0311	114	100	157.40
"	บัญชีสต็อคบดหยาบท่อพีวีซีน้ำดื่ม	113	2	3.96	"	บัญชีสต็อคข้อต่อพีวีซีระหว่างผลิต - 0411	116	21	415.38
28/01/34	ยกไป		12	22.48	"	บัญชีสต็อคบดหยาบท่อพีวีซีน้ำดื่ม	-	5	9.89
					"	บัญชีสต็อคบดหยาบท่อพีวีซีร้อยสายฯ	-	5	8.88
					"	บัญชีสต็อคบดหยาบท่อพีวีซีระบายน้ำ	-	2	3.15
					"	บัญชีสต็อคบดหยาบข้อต่อพีวีซีชนิดบิด	-	2	4.52
28/01/34	รวม		165	1,172.42	28/01/34	รวม		165	1,172.42

บัญชีแยกประเภท-สต๊อคสินค้าสำเร็จรูปท่อพีวีซีน้ำดื่มปลายเรียบ ชั้น 13.5 ขนาด 55 มม. ความยาว 6 เมตร เลขสต๊อค - 1101

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		0	0.00	ระหว่างงวด	เบิกไปผลิตบางปลายท่อ	114	20	679.08
ระหว่างงวด	ผลิต	113	50	1,697.70	ระหว่างงวด	เบิกไปผลิตข้อต่อพีวีซี	116	21	713.03

บัญชีแยกประเภท-สต๊อคสินค้าสำเร็จรูปท่อพีวีซีร้อยสายไฟ ปลายเรียบ ชั้น 2 ขนาด 80 มม. ความยาว 4 เมตร เลขสต๊อค - 1201

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		0	0.00	ระหว่างงวด	เบิกไปผลิตบางปลายท่อ	114	10	304.87
ระหว่างงวด	ผลิต	113	40	1,219.48					

บัญชีแยกประเภท-สต็อคสินค้าสำเร็จรูปท่อพีวีซีระบายน้ำปลายเรียบ ขนาด 40 มม. ความยาว 6 เมตร เลขสต็อค - 1301

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		0	0.00	ระหว่างงวด	เบิกไปผลิตบางปลาท่อ	114	100	270.20
ระหว่างงวด	ผลิต	113	200	540.40					

บัญชีแยกประเภท-สต็อคสินค้าสำเร็จรูปข้อต่อตรงชนิดเกลียว ขนาด 55 มม. เลขสต็อค - 1401

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		0	0.00					
ระหว่างงวด	ผลิต	115	400	1,675.20					

บัญชีแยกประเภท-สต็อคสินค้าระหว่างผลิตท่อพีวีซีน้ำดื่มปลายบาน ชั้น 13.5 ขนาด 55 มม. ความยาว 6 เมตร เลขสต็อค - 0111

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		0	0.00	ระหว่างงวด	ผลิตเสร็จโอนออก		20	395.60
ระหว่างงวด	ผลิต	114	20	395.60					

บัญชีแยกประเภท-สต็อคสินค้าระหว่างผลิตท่อพีวีซีร้อยสายฯ ปลายบาน ชั้น 2 ขนาด 80 มม. ความยาว 4 เมตร เลขสต็อค - 0211

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		0	0.00	ระหว่างงวด	ผลิตเสร็จโอนออก		10	177.60
ระหว่างงวด	ผลิต	114	10	177.60					

บัญชีแยกประเภท-สต็อคสินค้าระหว่างผลิตท่อพีวีซีระบายน้ำปลายบาน ขนาด 40 มม. ความยาว 6 เมตร เลขสต็อค - 0311

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		0	0.00	ระหว่างงวด	ผลิตเสร็จโอนออก		100	157.40
ระหว่างงวด	ผลิต	114	100	157.40					

บัญชีแยกประเภท-สต็อคสินค้าระหว่างผลิตข้อต่อพีวีซีโค้ง 90 องศา ชั้น 13.5 ขนาด 55 มม. ชนิดทำจากท่อ เลขสต็อค - 0411

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		0	0.00	ระหว่างงวด	ผลิตเสร็จโอนออก		21	415.38
ระหว่างงวด	ผลิต	114	21	415.38					

บัญชีแยกประเภท-สต๊อคสินค้าสำเร็จรูปท่อพีวีซีน้ำดื่มปลายบาน ชั้น 13.5 ขนาด 55 มม. ความยาว 6 เมตร เลขสต๊อค - 1111

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		0	0.00					
ระหว่างงวด	ผลิต	114	20	770.16					

บัญชีแยกประเภท-สต๊อคสินค้าสำเร็จรูปท่อพีวีซีร้อยสายปลายบาน ชั้น 2 ขนาด 80 มม. ความยาว 4 เมตร เลขสต๊อค - 1211

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		0	0.00					
ระหว่างงวด	ผลิต	114	10	346.72					

บัญชีแยกประเภท-สต็อคสินค้าสำเร็จรูปท่อพีวีซีระบายน้ำปลายบาน ขนาด 40 มม. ความยาว 6 เมตร เลขสต็อค - 1311

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		0	0.00					
ระหว่างงวด	ผลิต	114	100	308.40					

บัญชีแยกประเภท-สต็อคสินค้าสำเร็จรูปข้อต่อพีวีซีโค้ง 90 องศา ชั้น 13.5 ขนาด 55 มม. ชนิดทำจากท่อ เลขสต็อค - 1411

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		0	0.00					
ระหว่างงวด	ผลิต	116	200	941.20					

บัญชีแยกประเภท - สต๊อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต-บดหยาบท่อพีวีซีน้ำดื่ม

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		0	0.00	ระหว่างงวด	เบิกไปผลิตท่อพีวีซี	113	2	3.96
ระหว่างงวด	รับเศษท่อพีวีซีที่บดได้เข้าบัญชี	-	5	9.89	28/01/34	ยกไป		3	5.93
28/01/34	รวม		5	9.89	28/01/34	รวม		5	9.89

บัญชีแยกประเภท - สต๊อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต-บดหยาบท่อพีวีซีร้อยสายฯ

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		0	0.00	28/01/34	ยกไป		5	8.88
ระหว่างงวด	รับเศษท่อพีวีซีที่บดได้เข้าบัญชี	-	5	8.88					
28/01/34	รวม		5	8.88	28/01/34	รวม		5	8.88

บัญชีแยกประเภท – สต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต-บดหยาบท่อพีวีซีระบายน้ำ

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		0	0.00	28/01/34	ยกไป		2	3.15
ระหว่างงวด	รับเศษท่อพีวีซีที่บดได้เข้าบัญชี	–	2	3.15					
28/01/34	รวม		2	3.15	28/01/34	รวม		2	3.15

บัญชีแยกประเภท – สต็อคท่อพีวีซีระหว่างผลิต-บดหยาบข้อต่อพีวีซีอิดฉีด

ว.ด.ป.	รายการที่เดบิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	รายการที่เครดิต	งบ	ปริมาณ	จำนวนเงิน
01/01/34	ยกมา		0	0.00	28/01/34	ยกไป		2	4.52
ระหว่างงวด	รับเศษท่อพีวีซีที่บดได้เข้าบัญชี	–	2	4.52					
28/01/34	รวม		2	4.52	28/01/34	รวม		2	4.52

การคำนวณต้นทุนจริงรายผลิตภัณฑ์

การคำนวณต้นทุนจริงของผลิตภัณฑ์ต่างๆ เป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้ฝ่ายจัดการของกิจการได้ทราบถึงประสิทธิภาพการผลิตของฝ่ายผลิต เพราะการคำนวณต้นทุนจริงที่เกิดขึ้นจะแสดงให้เห็นถึงผลของการใช้วัตถุดิบ ราคาวัตถุดิบ จำนวนชั่วโมงแรงงาน ค่าแรง และค่าใช้จ่ายการผลิตของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด ช่วยให้ฝ่ายจัดการประเมินผลงานของฝ่ายผลิตได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ถ้าหากนำต้นทุนจริงคำนวณได้นี้ไปเปรียบเทียบกับต้นทุนมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้

ประเภทของต้นทุนจริง

กิจการคำนวณต้นทุนจริงจากรายการบัญชีที่เกิดขึ้นในงวด โดยคำนวณเป็นต้นทุนจริงต่อสินค้าสำเร็จรูปจำนวนหนึ่งต้นสำหรับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ต้นทุนจริงที่คำนวณขึ้นสามารถจำแนกตามประเภทของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ดังนี้

1. ต้นทุนจริงสำหรับผลิตภัณฑ์ท่อพีวีซี ได้แก่
   1.1 ต้นทุนจริงของท่อพีวีซีน้ำดื่มชนิดปลายเรียบ
   1.2 ต้นทุนจริงของท่อพีวีซีน้ำดื่มชนิดปลายบาน
   1.3 ต้นทุนจริงของท่อพีวีซีระบายน้ำชนิดปลายเรียบ
   1.4 ต้นทุนจริงของท่อพีวีซีน้ำดื่มชนิดปลายบาน
   1.4 ต้นทุนจริงของท่อพีวีซีระบายน้ำชนิดปลายบาน
   1.5 ต้นทุนจริงของท่อพีวีซีร้อยสายไฟฟ้าและสายโทรศัพท์ชนิดปลายบาน

2. ต้นทุนจริงสำหรับผลิตภัณฑ์ข้อต่อพีวีซี ได้แก่
   2.1 ต้นทุนจริงของข้อต่อพีวีซีชนิดฉีด
   2.2 ต้นทุนจริงของข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อ

งวดเวลาการคำนวณต้นทุนจริง

กิจการได้กำหนดงวดเวลาการคำนวณต้นทุนจริงของผลิตภัณฑ์ทุกชนิดขึ้นทุกงวดเดือน และนำต้นทุนจริงของงวดเดือนสรุปรวมเป็นงวดไตรมาส งวดครึ่งปี และงวดปี โดยเริ่มคำนวณและจัดทำเป็นรายงานต้นทุนจริงสำหรับงวดแรกหลังจากสิ้นงวดบัญชีประจำเดือนมกราคมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยใช้ข้อมูลบัญชีที่เกิดขึ้นระหว่างงวดเดือนนั้นมาคำนวณ และอาศัยเวลาการจัดทำและวิเคราะห์ผลแตกต่างให้แล้วเสร็จประมาณ 1 สัปดาห์

วิธีการคำนวณต้นทุนจริง

กิจการคำนวณต้นทุนจริงของผลิตภัณฑ์โดยแสดงข้อมูลบัญชีต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นจริงออกเป็น 3 ส่วนคือ

1. ต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป กิจการคำนวณปริมาณวัตถุดิบใช้ไปและจำนวนเงินต้นทุนวัตถุดิบใช้ไปให้แก่ผลิตภัณฑ์ต่างๆ โดยจำแนกรายการวัตถุดิบแต่ละชนิดที่ใช้ ได้แก่ พีวีซี เรซิ่น มาสเตอร์-คอมปาวด์ สี และสารพิลเลอร์

2. ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร แบ่งออกเป็น 5 รายการคือ
   ก. ค่าไฟฟ้าในการผลิต
   ข. ค่าเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิต
   ค. ค่าวัสดุและอะหลั่ยในการซ่อมแซม
   ง. ค่าวัสดุสิ้นเปลืองในการผลิต
   จ. ค่าใช้จ่ายการผลิตเบ็ดเตล็ด

3. ค่าแรง กิจการคำนวณชั่วโมงผลิตและจำนวนเงินค่าแรงที่เกิดขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่คือ
   ก. ค่าแรงทางตรง
   ข. ค่าแรงทางอ้อม

กิจการมีขั้นตอนในการคำนวณต้นทุนจริงเป็นลำดับดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณต้นทุนวัตถุดิบใช้ไปจริงให้แก่ผลิตภัณฑ์ต่างๆ โดยนำปริมาณวัตถุดิบใช้ไปตามบัญชี จำแนกให้แก่ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ด้วยวิธีการจัดสรรตามปริมาณวัตถุดิบใช้ไปมาตรฐาน ซึ่งคำนวณได้จากการนำน้ำหนักผลผลิตแต่ละชนิดทั้งที่เป็นสินค้าสำเร็จรูปและเศษเสียจากการผลิตทั้งหมดในงวดมาคำนวณหาปริมาณวัตถุดิบที่ใช้ไปแต่ละชนิดด้วยอัตราส่วนผสมวัตถุดิบมาตรฐาน และนำปริมาณวัตถุดิบใช้ไปมาตรฐานที่คำนวณได้เป็นอัตราส่วนจัดสรรปริมาณวัตถุดิบใช้ไปตามบัญชีให้แก่ผลิตภัณฑ์ต่างๆ

จากตัวอย่างการบันทึกบัญชีสินค้าสำเร็จรูปที่กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ สรุปปริมาณผลผลิตแต่ละชนิดทั้งหมดเพื่อคำนวณหาน้ำหนักผลผลิตทั้งหมดจากการผลิตได้ตามตารางที่ 39 จากนั้นนำน้ำหนักผลผลิตทั้งหมดจากตารางนี้ ไปคำนวณหาปริมาณวัตถุดิบใช้ไปมาตรฐานจากอัตราส่วนผสมวัตถุดิบมาตรฐาน ดังตารางที่ 40 และนำปริมาณวัตถุดิบใช้ไปมาตรฐานที่ได้นี้ไปคำนวณจัดสรรปริมาณวัตถุดิบใช้ไปตามบัญชีให้แก่ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ตารางที่ 41 และเมื่อนำราคาวัตถุดิบเฉลี่ยตามบัญชีแต่ละชนิดคูณกับปริมาณวัตถุดิบใช้ไปจัดสรรจะได้ต้นทุนวัตถุดิบใช้ไปจริงของแต่ละผลิตภัณฑ์ตามตารางที่ 42

ตารางที่ 39 สรุปปริมาณน้ำหนักผลผลิตที่ได้จากการผลิตในงวดเดือน มค.34

รายการ	หน่วยผลิตสำเร็จรูป (ท่อน/ชิ้น)	น้ำหนักต่อหน่วย (กก.ต่อท่อน/ชิ้น)	ปริมาณผลผลิตสำเร็จรูป (กก.)	ปริมาณของเสีย (กก.)	ปริมาณผลผลิตทั้งหมด (กก.)
ท่อพีวีซีน้ำดื่มปลายเรียบ	50	10	500	10	510
ท่อพีวีซีร้อยสายฯ ปลายเรียบ	40	10	400	10	410
ท่อพีวีซีระบายน้ำปลายเรียบ	200	1	200	4	204
รวมท่อพีวีซีชนิดปลายเรียบ	290		1,100	24	1,124
ท่อพีวีซีน้ำดื่มปลายบาน	20	10	200	0	200
ท่อพีวีซีร้อยสายฯ ปลายบาน	10	10	100	0	100
ท่อพีวีซีระบายน้ำปลายบาน	100	1	100	0	100
รวมท่อพีวีซีชนิดปลายบาน	130		400	0	400
ข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อน้ำดื่ม	200	1	200	10	210
ข้อต่อพีวีซีชนิดฉีด	400	1	400	5	405

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 40 ตัวอย่างการคำนวณปริมาณวัตถุดิบที่ใช้มาตรฐานจากปริมาณน้ำหนักผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้

รายการ	อัตราส่วนผสมมาตรฐาน (กก. ต่อชุด)	ปริมาณวัตถุดิบที่ใช้ในส่วนผสมมาตรฐาน (กก.)
ส่วนผสมเลขที่ BL01		
- พีวีซีเรซิ่น	6.00	306.0
- มาสเตอร์คอมปาวด์	1.00	51.0
- สีฟ้า	1.00	51.0
- พิลเลอร์	2.00	102.0
รวม	10.00	510.0
ส่วนผสมเลขที่ YL01		
- พีวีซีเรซิ่น	5.00	205.0
- มาสเตอร์คอมปาวด์	1.00	41.0
- สีเหลือง	1.00	41.0
- พิลเลอร์	3.00	123.0
รวม	10.00	410.0
ส่วนผสมเลขที่ GR01		
- พีวีซีเรซิ่น	4.00	81.6
- มาสเตอร์คอมปาวด์	1.00	20.4
- สีเหลือง	1.00	20.4
- พิลเลอร์	4.00	81.6
รวม	10.00	204.0
รวมทุกส่วนผสมที่ใช้ผลิตท่อพีวีซี		
- พีวีซีเรซิ่น		592.6
- มาสเตอร์คอมปาวด์		112.4
- สีฟ้า		51.0
- สีเหลือง		41.0
- สีเทา		20.4
- พิลเลอร์		306.6
รวม		1,124.0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 41 ตัวอย่างการกระจายปริมาณวัตถุดิบที่ใช้ตามสัญญาด้วยปริมาณวัตถุดิบที่ใช้ในมาตรฐานที่ผันแปรผลิตภัณฑ์ต่างๆ

รายการ	ปริมาณวัตถุดิบที่ใช้ตามสัญญาทั้งสิ้น (กก.)	ปริมาณวัตถุดิบที่ใช้ในมาตรฐานทั้งสิ้น (กก.)	ท่อพีวีซีน้ำดื่มปลายเรียบ		ท่อพีวีซีร้อยสายปลายเรียบ		ท่อพีวีซีระบายน้ำปลายเรียบ		ข้อต่อพีวีซีอินเจ็ค		รวม	
			ปริมาณวัตถุดิบใช้ในมาตรฐาน (กก.)	ปริมาณวัตถุดิบใช้ในจัดสรร (กก.)	ปริมาณวัตถุดิบใช้ในมาตรฐาน (กก.)	ปริมาณวัตถุดิบใช้ในจัดสรร (กก.)	ปริมาณวัตถุดิบใช้ในมาตรฐาน (กก.)	ปริมาณวัตถุดิบใช้ในจัดสรร (กก.)	ปริมาณวัตถุดิบใช้ในมาตรฐาน (กก.)	ปริมาณวัตถุดิบใช้ในจัดสรร (กก.)	ปริมาณวัตถุดิบใช้ในมาตรฐาน (กก.)	ปริมาณวัตถุดิบใช้ในจัดสรร (กก.)
พีวีซีเรซิ่น	589.0	592.6	306.0	304.1	205.0	203.8	81.6	81.1	592.6	589.0	1,185.2	1,178.0
มาสเตอร์คอมปาวด์	112.0	112.4	51.0	50.8	41.0	40.9	20.4	20.3	112.4	112.0	224.8	224.0
สีฟ้า	51.0	51.0	51.0	51.0					51.0	51.0	102.0	102.0
สีเหลือง	41.0	41.0			41.0	41.0					41.0	41.0
สีเทา	20.0	20.4					20.4	20.0			20.4	20.0
ฟิลเลอร์	305.0	306.6	102.0	101.5	123.0	122.4	81.6	81.2			306.6	305.0
รวม	1,118.0	1,124.0	510.0	507.4	410.0	408.0	204.0	202.6	756.0	752.0	1,880.0	1,870.0

ตารางที่ 42 ตัวอย่างการคำนวณต้นทุนวัตถุดิบที่ใช้ของแต่ละผลิตภัณฑ์

	ราคาต่อหน่วย (บาท/กก.)	ท่อพีวีซีน้ำดื่มปลายเรียบ		ท่อพีวีซีร้อยสายปลายเรียบ		ท่อพีวีซีระบายน้ำปลายเรียบ		ข้อต่อพีวีซีอินเจ็ค		รวม	
		ปริมาณที่ใช้ (กก.)	จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณที่ใช้ (กก.)	จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณที่ใช้ (กก.)	จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณที่ใช้ (กก.)	จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณที่ใช้ (กก.)	จำนวนเงิน (บาท)
พีวีซีเรซิ่น	1.95	304.1	593.08	203.8	397.32	81.1	158.15	589.0	1,148.55	1,178.0	2,297.10
มาสเตอร์คอมปาวด์	0.95	50.8	48.28	40.9	38.81	20.3	19.31	112.0	106.40	224.0	212.80
สีฟ้า	2.98	51.0	151.98	0.0	0.00	0.0	0.00	51.0	151.98	102.0	303.96
สีเหลือง	2.00	0.0	0.00	41.0	82.00	0.0	0.00	0.0	0.00	41.0	82.00
สีเทา	1.00	0.0	0.00	0.0	0.00	20.0	20.00	0.0	0.00	20.0	20.00
ฟิลเลอร์	1.05	101.5	106.54	122.4	128.48	81.2	85.23	0.0	0.00	305.0	320.25
รวม		507.4	899.87	408.0	646.61	202.6	282.70	752.0	1,406.93	1,870.0	3,236.11

ขั้นตอนที่ 2 คำนวณค่าแรงให้แก่ผลิตภัณฑ์ต่างๆ โดยสรุปบัญชีค่าแรงทางตรงและค่าแรงทางอ้อม และจัดสรรปริมาณชั่วโมงผลิต และจำนวนเงินค่าแรงของพนักงานแต่ละประเภทให้แก่ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ตามหลักเกณฑ์ดังนี้

ก. ค่าแรงทางตรง ได้แก่

1) พนักงานผสมวัตถุดิบ คำนวณจัดสรรปริมาณชั่วโมงทำงาน และจำนวนเงินค่าแรงให้แก่ท่อพีวีซีปลายเรียบทุกชนิด และข้อต่อพีวีซีชนิดฉีด ตามปริมาณน้ำหนักผลผลิตทั้งหมดแต่ละชนิดที่ได้จากการผลิตในงวด

2) พนักงานคุมเครื่องผลิตท่อพีวีซี คำนวณจัดสรรปริมาณชั่วโมงทำงาน และจำนวนเงินค่าแรงให้แก่ท่อพีวีซีปลายเรียบทุกชนิดที่ได้จากการผลิตในงวดตามปริมาณน้ำหนักผลผลิตทั้งหมดแต่ละชนิดที่ได้จากการผลิตในงวด

3) พนักงานบานปลายท่อพีวีซี คำนวณจัดสรรปริมาณชั่วโมงทำงาน และจำนวนเงินค่าแรงให้แก่ท่อพีวีซีปลายบานทุกชนิด ตามปริมาณผลผลิตทั้งหมดแต่ละชนิดที่ได้จากการผลิตในงวด

4) พนักงานคุมเครื่องฉีดข้อต่อพีวีซี คำนวณปริมาณชั่วโมงทำงาน และจำนวนค่าแรงให้แก่ข้อต่อพีวีซีชนิดฉีดทั้งจำนวน

5) พนักงานผลิตข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อ คำนวณจัดสรรปริมาณชั่วโมงทำงานและค่าแรงให้แก่ข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อแต่ละชนิด ตามปริมาณน้ำหนักผลผลิตทั้งหมดแต่ละชนิดที่ได้จากการผลิตในงวด

ข. ค่าแรงทางอ้อม ได้แก่

1) พนักงานบังคับบัญชาในแผนกผลิตท่อพีวีซี คำนวณจัดสรรให้แก่ท่อพีวีซีปลายเรียบทุกชนิดตามปริมาณผลผลิตทั้งหมดแต่ละชนิดที่ได้จากการผลิตในงวด

2) พนักงานบังคับบัญชาในแผนกผลิตข้อต่อพีวีซี คำนวณจัดสรรให้แก่ข้อต่อพีวีซีชนิดฉีดและข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อทุกชนิด ตามปริมาณผลผลิตทั้งหมดแต่ละชนิดที่ได้จากการผลิตในงวด

3) พนักงานปฏิบัติการในหน่วยงานบริการที่ให้บริการแก่หน่วยงานผลิตได้แก่ พนักงานซ่อมไฟฟ้า พนักงานซ่อมเครื่องกล และพนักงานขับรถยก โดยพิจารณาจัดสรรให้แก่ผลิตภัณฑ์ตามลักษณะการให้บริการจริงในงวดตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

3.1) พนักงานซ่อมไฟฟ้า และพนักงานซ่อมเครื่องกล ที่ให้บริการซ่อมภายในโรงงานผลิตทั่วไป คำนวณจัดสรรปริมาณชั่วโมงให้บริการและค่าแรงบริการให้แก่ท่อพีวีซีปลายเรียบและข้อต่อพีวีซีชนิดฉีด ตามปริมาณน้ำหนักผลผลิตทั้งหมดแต่ละชนิดที่ได้จากการผลิตในงวด

3.2) พนักงานซ่อมไฟฟ้า และพนักงานซ่อมเครื่องกล ที่ให้บริการซ่อมที่ เครื่องผสมวัตถุดิบ ใช้หลักเกณฑ์การจัดสรรเดียวกับค่าแรงพนักงานผสมวัตถุดิบ

3.3) พนักงานซ่อมไฟฟ้า และพนักงานซ่อมเครื่องกล ที่ให้บริการซ่อมที่ เครื่องผลิตท่อพีวีซี ใช้หลักเกณฑ์การจัดสรรเดียวกับค่าแรงพนักงานคุมเครื่องผลิตท่อพีวีซี

3.4) พนักงานซ่อมไฟฟ้า และพนักงานซ่อมเครื่องกล ที่ให้บริการซ่อมที่ เครื่องบานปลายท่อ ใช้หลักเกณฑ์การจัดสรรเดียวกับค่าแรงพนักงานบานปลายท่อ

3.5) พนักงานซ่อมไฟฟ้า และพนักงานซ่อมเครื่องกล ที่ให้บริการซ่อมที่ เครื่องฉีดข้อต่อพีวีซี ใช้หลักเกณฑ์การจัดสรรเดียวกับค่าแรงพนักงานคุมเครื่องฉีดข้อต่อพีวีซี

3.6) พนักงานขับรถยกที่ให้บริการขนย้ายวัตถุดิบ คำนวณจัดสรรให้แก่ท่อพีวีซีชนิดปลายเรียบทุกชนิด และข้อต่อพีวีซีชนิดฉีด ตามปริมาณน้ำหนักผลผลิตทั้งหมดแต่ละชนิดที่ได้จากการผลิตในงวด

<u>ขั้นตอนที่ 3</u> คำนวณค่าใช้จ่ายการผลิตให้แก่ผลิตภัณฑ์ต่างๆ โดยสรุปบัญชีค่าใช้จ่ายการผลิตในบัญชีแยกประเภทเฉพาะค่าใช้จ่ายของหน่วยงานผลิต และจัดสรรค่าใช้จ่ายการผลิตเหล่านี้ให้แก่ผลิตภัณฑ์ตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

ก. ค่าใช้จ่ายของโรงงานทั่วไป ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากเครื่องทำน้ำเย็นเพื่อใช้หล่อเลี้ยงท่อพีวีซีปลายเรียบและแม่พิมพ์ข้อต่อพีวีซีชนิดฉีดในขณะผลิต และค่าใช้จ่ายทั่วไปที่ไม่สามารถชี้เฉพาะได้ว่าเป็นต้นทุนการผลิตของท่อหรือข้อต่อพีวีซี เช่น แสงสว่างภายในอาคารโรงงาน และค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ที่ใช้ในโรงงาน เป็นต้น คำนวณจัดสรรให้แก่ท่อพีวีซีปลายเรียบทุกชนิด และข้อต่อพีวีซีชนิดฉีด ตามปริมาณน้ำหนักผลผลิตทั้งหมดแต่ละชนิดที่ได้จากการผลิตในงวด

ข. ค่าใช้จ่ายของเครื่องผสมวัตถุดิบ คำนวณจัดสรรให้แก่ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ส่วนผสมวัตถุดิบในการผลิต ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ 2 ประเภทคือ ท่อพีวีซีปลายเรียบทุกชนิด และข้อต่อพีวีซีชนิดฉีดตามปริมาณน้ำหนักผลผลิตทั้งหมดแต่ละชนิดที่ได้จากการผลิตในงวด

ค. ค่าใช้จ่ายของเครื่องผลิตท่อพีวีซี ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่เกิดระหว่างขั้นตอนการนำผงพีวีซีคอมปาวด์ถ่ายเทเข้าไปในเครื่องผลิตท่อพีวีซี และทำการผลิตออกมาในรูปของท่อพีวีซีปลายเรียบ คำนวณจัดสรรให้แก่ท่อพีวีซีปลายเรียบแต่ละชนิดตามปริมาณน้ำหนักผลผลิตทั้งหมดแต่ละชนิดที่ได้จากการผลิตในงวด

ง. ค่าใช้จ่ายของการบานปลายท่อ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการนำเอาท่อพีวีซีปลายเรียบมาทำการบานปลายท่อ คำนวณจัดสรรให้แก่ท่อพีวีซีปลายบานแต่ละชนิดที่ผลิตได้ในงวด ตามจำนวนท่อแต่ละชนิดที่นำมาบานในงวด

จ. ค่าใช้จ่ายของเครื่องฉีดข้อต่อพีวีซี ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่เกิดระหว่างขั้นตอนการนำผงพีวีซีคอมปาวด์ถ่ายเทเข้าไปยังเครื่องฉีดข้อต่อพีวีซีและได้เป็นชิ้นงาน จากนั้นนำชิ้นงานไปทำการตัดก้านฉีดและบรรจุชิ้นงานลงหีบห่อ คำนวณให้แก่ข้อต่อพีวีซีชนิดฉีดทั้งหมด

ฉ. ต้นทุนของขั้นตอนการผลิตข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นตั้งแต่ขั้นตอนการเบิกท่อพีวีซีปลายเรียบไปทำการผลิตเป็นข้อต่อพีวีซีรูปร่างต่างๆ คำนวณจัดสรรให้แก่ข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อแต่ละชนิด ตามปริมาณน้ำหนักผลผลิตทั้งหมดแต่ละชนิดที่ได้จากการผลิตในงวด

เพื่อแสดงตัวอย่างการจัดสรรค่าแรงและค่าใช้จ่ายการผลิต จึงจำลองข้อมูลบัญชีค่าแรงและค่าใช้จ่ายการผลิตที่เกิดขึ้นในงวดขึ้น เพื่อใช้เป็นตัวอย่างจัดสรรตามตารางที่ 43 และ 44 โดยแสดงวิธีการจัดสรรค่าแรงให้แก่ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ไว้ในตารางที่ 45 สำหรับวิธีการจัดสรรค่าใช้จ่ายการผลิตของขั้นตอนต่างๆ แสดงไว้ในตารางที่ 46 ถึง 49

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 43 สรุปรายการบัญชีค่าแรงประจำเดือน มค.34

ประเภทพนักงาน	ชั่วโมงทำงานปกติ	ชั่วโมงทำงานล่วงเวลา	รวมชั่วโมงทำงานทั้งสิ้น	เงินเดือน	เงินตอบแทนทำงานกะ	เงินค่าล่วงเวลาทำงาน	รวมค่าแรงทั้งสิ้น
พนักงานผสมวัตถุดิบ	120	5	125	200.00	10.00	10.00	220.00
พนักงานคุมเครื่องผลิตท่อ	120	5	125	200.00	10.00	10.00	220.00
พนักงานบานปลายท่อ	120	5	125	200.00	10.00	10.00	220.00
พนักงานคุมเครื่องฉีดข้อต่อ	120	5	125	200.00	10.00	10.00	220.00
พนักงานผลิตข้อต่อชนิดทำจากท่อ	120	5	125	200.00	10.00	10.00	220.00
พนักงานบังคับบัญชาแผนกผลิตท่อพีวีซี	120	0	120	360.00	0.00	0.00	360.00
พนักงานบังคับบัญชาแผนกผลิตข้อต่อพีวีซี	120	0	120	360.00	0.00	0.00	360.00
พนักงานในแผนกบริการต่างๆ	1,080	0	1,080	2,280.00	0.00	0.00	2,280.00
รวม	1,920	25	1,945	4,000.00	50.00	50.00	4,100.00

หมายเหตุ - ค่าแรงของพนักงานในแผนกบริการนี้จำนวนนี้ มีรายงานการทำงานให้บริการระหว่างงวดดังนี้

- พนักงานขับรถยก ช่วยขนย้ายวัตถุดิบ จำนวน 20 ชม. รวมเป็นเงินค่าแรง 40 บาท
- พนักงานซ่อมไฟฟ้า ปฏิบัติงานซ่อมเครื่องผสมวัตถุดิบ จำนวน 10 ชม. รวมเป็นเงิน 20 บาท

ตารางที่ 44 สรุปรายการบัญชีค่าใช้จ่ายการผลิตประจำเดือน มค.34

รายการ	โรงงานผลิตทั่วไป (บาท)	เครื่องผสมวัตถุดิบ (บาท)	เครื่องผลิตท่อพีวีซี (บาท)	เครื่องบานปลายท่อ (บาท)	เครื่องฉีดข้อต่อพีวีซี (บาท)	ผลิตข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อ (บาท)	รวม (บาท)
ค่าไฟฟ้า	20.00	50.00	50.00	50.00	20.00	0.00	190.00
ค่าเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิต	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	20.00	70.00
ค่าวัสดุและอะหลั่ยในการซ่อมแซม	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	60.00
ค่าวัสดุสิ้นเปลืองในการผลิต	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	30.00
ค่าใช้จ่ายการผลิตเบ็ดเตล็ด	2.00	2.00	2.00	2.00	2.00	5.00	15.00
รวม ค่าใช้จ่ายการผลิต	47.00	77.00	77.00	77.00	47.00	40.00	365.00

ตารางที่ 45 ตัวอย่างการกระจายชั่วโมงทางานและค่าแรงงานให้กับผลิตผลต่างๆ

รายการ	ชั่วโมงทางาน (ชม.)	จานวนเงินค่าแรง (บาท)	ท่อพีวีซีน้าดื่มปลายเรียบ (ชม.)	ท่อพีวีซีน้าดื่มปลายเรียบ (บาท)	ท่อพีวีซีร้อยสายปลายเรียบ (ชม.)	ท่อพีวีซีร้อยสายปลายเรียบ (บาท)	ท่อพีวีซีระบายน้าปลายเรียบ (ชม.)	ท่อพีวีซีระบายน้าปลายเรียบ (บาท)	ท่อพีวีซีน้าดื่มปลายบาน (ชม.)	ท่อพีวีซีน้าดื่มปลายบาน (บาท)	ท่อพีวีซีร้อยสายปลายบาน (ชม.)	ท่อพีวีซีร้อยสายปลายบาน (บาท)	ท่อพีวีซีระบายน้าปลายบาน (ชม.)	ท่อพีวีซีระบายน้าปลายบาน (บาท)	ข้อต่อพีวีซีชนิดต่างๆต่อท่อน้าดื่ม (ชม.)	ข้อต่อพีวีซีชนิดต่างๆต่อท่อน้าดื่ม (บาท)	ข้อต่อพีวีซีชนิดอ็อด (ชม.)	ข้อต่อพีวีซีชนิดอ็อด (บาท)	ราม (ชม.)	ราม (บาท)
ค่าแรงทางตรง																				
- พนักงานผสมโคลุดิน	125.0	220.00	41.7	73.38	33.5	58.99	16.7	29.35									33.1	58.27	125.0	220.00
- พนักงานคุมเครื่องผลิตท่อ	125.0	220.00	56.7	99.82	45.6	80.25	22.7	39.93											125.0	220.00
- พนักงานขนาดปลายท่อ	125.0	220.00							19.2	33.85	9.6	16.92	96.2	169.23					125.0	220.00
- พนักงานคุมเครื่องฉีดข้อต่อ	125.0	220.00															125.0	220.00	125.0	220.00
- พนักงานผลิตข้อต่อชนิดต่างๆต่อท่อ	125.0	220.00													125.0	220.00			125.0	220.00
ราม ค่าแรงทางตรง	625.0	1,100.00	98.4	173.20	79.1	139.24	39.4	69.28	19.2	33.85	9.6	16.92	96.2	169.23	125.0	220.00	158.1	278.27	625.0	1,100.00
ค่าแรงทางอ้อม																				
พนักงานยิงเย็บปิดฉลากผลิตท่อพีวีซี	120.0	360.00	54.4	163.35	43.8	131.32	21.8	65.34											120.0	360.00
พนักงานยิงเย็บปิดฉลากผลิตข้อต่อพีวีซี	120.0	360.00													41.0	122.93	79.0	237.07	120.0	360.00
พนักงานขับรถยก	20.0	40.00	6.7	13.34	5.4	10.73	2.67	5.34									5.30	10.60	20.0	40.00
พนักงานซ่อมบารุง	10.0	20.00	3.3	6.67	2.7	5.36	1.3	2.67									2.6	5.30	10.0	20.00
รามค่าแรงทางอ้อม	270.0	780.00	64.5	183.36	51.8	147.41	25.8	73.34	0.0	0.00	0.0	0.00	0.0	0.00	41.0	122.93	87.0	252.97	270.0	780.00
ปริมาณน้าหนักผลผลิตทั้งหมด (กก.)				510.0		410.0		204.0		200.0		100.0		100.0		210.0		405.0		2,139.0
ปริมาณท่อที่ขายปลาย (ท่อน)				-		-		-		20		10		100		-		-		130

หลักเกณฑ์การกระจายชั่วโมงทางานและค่าแรง :

- พนักงานผสมโคลุดิน - กระจายให้ท่อพีวีซีปลายเรียบทุกชนิดและข้อต่อพีวีซีชนิดอ็อดด้วยปริมาณน้าหนักผลผลิตทั้งหมด
- พนักงานคุมเครื่องผลิตท่อ - กระจายให้ท่อพีวีซีปลายเรียบทุกชนิดด้วยปริมาณน้าหนักผลผลิตทั้งหมด
- พนักงานขนาดปลายท่อ - กระจายให้ท่อพีวีซีปลายบานทุกชนิดด้วยปริมาณน้าหนักผลผลิตทั้งหมด
- พนักงานคุมเครื่องฉีดข้อต่อ - กระจายให้ข้อต่อพีวีซีชนิดอ็อดด้วยปริมาณน้าหนักผลผลิตทั้งหมด
- พนักงานผลิตข้อต่อชนิดต่างๆต่อท่อ - กระจายให้ข้อต่อพีวีซีชนิดต่างๆต่อท่อด้วยปริมาณน้าหนักผลผลิตทั้งหมด
- พนักงานยิงเย็บปิดฉลากผลิตท่อพีวีซี - กระจายให้ท่อพีวีซีปลายเรียบทุกชนิดด้วยปริมาณน้าหนักผลผลิตทั้งหมด
- พนักงานยิงเย็บปิดฉลากผลิตข้อต่อพีวีซี - กระจายให้ข้อต่อพีวีซีชนิดอ็อดและชนิดต่างๆต่อท่อด้วยปริมาณน้าหนักผลผลิตทั้งหมด
- พนักงานขับรถยก - กระจายให้ท่อพีวีซีปลายเรียบทุกชนิดและข้อต่อพีวีซีชนิดอ็อดด้วยปริมาณน้าหนักผลผลิตทั้งหมด
- พนักงานซ่อมบารุง - กระจายให้ท่อพีวีซีปลายเรียบทุกชนิดและข้อต่อพีวีซีชนิดอ็อดด้วยปริมาณน้าหนักผลผลิตทั้งหมด

ตารางที่ 46 ตัวอย่างการจัดสรรค่าใช้จ่ายโรงงานผลิตทั่วไปให้แก่ผลิตภัณฑ์ต่างๆ หน่วย : บาท

รายการ	ค่าใช้จ่ายของโรงงานผลิตทั่วไป	ท่อพีวีซีน้ำดื่ม ปลายเรียบ	ท่อพีวีซีร้อยสายฯ ปลายเรียบ	ท่อพีวีซีระบายน้ำ ปลายเรียบ	ข้อต่อพีวีซีชนิดฉีด	รวม
ค่าไฟฟ้า	20.00	6.67	5.36	2.67	5.30	20.00
ค่าเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิต	10.00	3.34	2.68	1.33	2.65	10.00
ค่าวัสดุและอะหลั่ยในการซ่อมแซม	10.00	3.34	2.68	1.33	2.65	10.00
ค่าวัสดุสิ้นเปลืองในการผลิต	5.00	1.67	1.34	0.67	1.32	5.00
ค่าใช้จ่ายการผลิตเบ็ดเตล็ด	2.00	0.67	0.54	0.27	0.53	2.00
รวม ค่าใช้จ่ายการผลิต	47.00	15.68	12.60	6.27	12.45	47.00
ปริมาณน้ำหนักผลผลิตทั้งหมด (กก.)		510	410	204	405	1,529

ตารางที่ 47 ตัวอย่างการจัดสรรค่าใช้จ่ายของเครื่องผสมวัตถุดิบให้แก่ผลิตภัณฑ์ต่างๆ หน่วย : บาท

รายการ	ค่าใช้จ่ายของเครื่องผสมวัตถุดิบ	ท่อพีวีซีน้ำดื่ม ปลายเรียบ	ท่อพีวีซีร้อยสายฯ ปลายเรียบ	ท่อพีวีซีระบายน้ำ ปลายเรียบ	ข้อต่อพีวีซีชนิดฉีด	รวม
ค่าไฟฟ้า	50.00	16.68	13.41	6.67	13.24	50.00
ค่าเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิต	10.00	3.34	2.68	1.33	2.65	10.00
ค่าวัสดุและอะหลั่ยในการซ่อมแซม	10.00	3.34	2.68	1.33	2.65	10.00
ค่าวัสดุสิ้นเปลืองในการผลิต	5.00	1.67	1.34	0.67	1.32	5.00
ค่าใช้จ่ายการผลิตเบ็ดเตล็ด	2.00	0.67	0.54	0.27	0.53	2.00
รวม ค่าใช้จ่ายการผลิต	77.00	25.68	20.65	10.27	20.40	77.00
ปริมาณน้ำหนักผลผลิตทั้งหมด (กก.)		510	410	204	405	1,529

ตารางที่ 48 ตัวอย่างการจัดสรรค่าใช้จ่ายของ เครื่องผลิตท่อพีวีซีให้แก่ผลิตภัณฑ์ต่างๆ หน่วย : บาท

รายการ	ค่าใช้จ่าย เครื่องผลิตท่อพีวีซี	ท่อพีวีซีน้ำดื่ม ปลาย เรียบ	ท่อพีวีซีร้อยสายฯ ปลาย เรียบ	ท่อพีวีซีระบายน้ำ ปลาย เรียบ	รวม
ค่าไฟฟ้า	50.00	22.69	18.24	9.07	50.00
ค่า เครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิต	10.00	4.54	3.65	1.81	10.00
ค่าวัสดุและอะหลั่ยในการซ่อมแซม	10.00	4.54	3.65	1.81	10.00
ค่าวัสดุสิ้น เปลืองในการผลิต	5.00	2.27	1.82	0.91	5.00
ค่าใช้จ่ายการผลิต เบ็ด เตล็ด	2.00	0.91	0.73	0.36	2.00
รวม ค่าใช้จ่ายการผลิต	77.00	34.94	28.09	13.98	77.00
ปริมาณน้ำหนักผลผลิตทั้งหมด (กก.)		510	410	204	1,124

ตารางที่ 49 ตัวอย่างการจัดสรรค่าใช้จ่ายของ เครื่องบานปลายท่อพีวีซีให้แก่ผลิตภัณฑ์ต่างๆ หน่วย : บาท

	ค่าใช้จ่าย เครื่องบานปลายท่	ท่อพีวีซีน้ำดื่ม ปลายบาน	ท่อพีวีซีร้อยสายฯ ปลายบาน	ท่อพีวีซีระบายน้ำ ปลายบาน	รวม
ค่าไฟฟ้า	50.00	22.69	18.24	9.07	50.00
ค่า เครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิต	10.00	4.54	3.65	1.81	10.00
ค่าวัสดุและอะหลั่ยในการซ่อมแซม	10.00	4.54	3.65	1.81	10.00
ค่าวัสดุสิ้น เปลืองในการผลิต	5.00	2.27	1.82	0.91	5.00
ค่าใช้จ่ายการผลิต เบ็ด เตล็ด	2.00	0.91	0.73	0.36	2.00
รวม ค่าใช้จ่ายการผลิต	77.00	34.94	28.09	13.98	77.00
จำนวนท่อที่บานปลาย (ท่อน)		20	10	100	130

ขั้นตอนที่ 4 สรุปต้นทุนวัตถุดิบใช้ไปจัดสรร ค่าแรงจัดสรร และค่าใช้จ่ายการผลิตจัดสรรสำหรับแต่ละผลิตภัณฑ์ และนำน้ำหนักสินค้าสำเร็จรูปของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดที่ผลิตได้ในงวดไปหารกับต้นทุนจัดสรรให้แก่ผลิตภัณฑ์นั้นจะได้ต้นทุนจริงของผลิตภัณฑ์โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

ก. ต้นทุนจริงสำหรับท่อพีวีซีปลายเรียบแต่ละชนิด สรุปจากต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป ค่าแรงและค่าใช้จ่ายการผลิต ที่ได้รับจัดสรรให้แก่ท่อพีวีซีปลายเรียบแต่ละชนิดทุกขั้นตอนหารด้วยน้ำหนักท่อพีวีซีสำเร็จรูปแต่ละชนิดที่ผลิตได้ในงวด จะได้เป็นต้นทุนจริงต่อท่อพีวีซีปลายเรียบสำเร็จรูปแต่ละชนิดจำนวนหนึ่งตัน

ข. ต้นทุนจริงสำหรับท่อพีวีซีปลายบาน คำนวณโดยนำค่าแรง และค่าใช้จ่ายการผลิตที่จัดสรรให้แก่ท่อพีวีซีปลายบานแต่ละชนิด หารด้วยน้ำหนักท่อพีวีซีปลายบานแต่ละชนิด ได้เป็นต้นทุนบานปลายท่อพีวีซีจำนวนหนึ่ง และนำต้นทุนบานปลายท่อพีวีซีนี้ ไปรวมกับต้นทุนจริงสำหรับท่อพีวีซีปลายเรียบที่คำนวณได้ในข้อ ก. จะได้เป็นต้นทุนจริงสำหรับท่อพีวีซีปลายบานแต่ละชนิดจำนวนหนึ่งตัน

ค. ต้นทุนจริงสำหรับข้อต่อพีวีซีชนิดฉีด คำนวณโดยนำต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป ค่าแรง และค่าใช้จ่ายการผลิต ที่ได้รับจัดสรรให้แก่ข้อต่อพีวีซีชนิดฉีดทุกขั้นตอน หารด้วยน้ำหนักข้อต่อพีวีซีสำเร็จรูปที่ผลิตได้ในงวด จะได้เป็นต้นทุนจริงสำหรับข้อต่อพีวีซีชนิดฉีดจำนวนหนึ่งตัน

ง. ต้นทุนจริงสำหรับข้อต่อพีวีซีชนิดฉีด คำนวณโดยนำค่าแรงและค่าใช้จ่ายการผลิตที่ได้รับจัดสรรให้แก่ข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อแต่ละชนิด จากขั้นตอนการผลิตข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อ หารด้วยน้ำหนักข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อสำเร็จรูปแต่ละชนิดที่ผลิตได้ในงวด จะได้เป็นต้นทุนจริงของการผลิตข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อแต่ละชนิดจำนวนหนึ่งตัน เมื่อนำจำนวนต้นทุนจริงนี้ไปรวมกับต้นทุนจริงสำหรับผลิตท่อพีวีซีปลายเรียบแต่ละชนิดจำนวนหนึ่งตัน จะได้เป็นต้นทุนจริงสำหรับข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อแต่ละชนิดจำนวนหนึ่งตัน

จากตัวอย่างเดิมสามารถสรุปต้นทุนวัตถุดิบ ค่าแรง และค่าใช้จ่ายการผลิตที่จัดสรรให้แก่ท่อพีวีซีน้ำดื่มปลายเรียบ เพื่อคำนวณต้นทุนจริงสำหรับท่อพีวีซีน้ำดื่มปลายเรียบจำนวนหนึ่งตันได้ตามตัวอย่างที่แสดงไว้ในตารางที่ 50

ตารางที่ 50 ต้นทุนจริงสำหรับท่อพีวีซีน้ำดื่มปลายเรียบ เดือน มกราคม 2534

	ราคาต่อหน่วย (บาท/กก.)	โรงงานผลิตทั่วไป		เครื่องผสมวัตถุดิบ		เครื่องผลิตท่อพีวีซี		รวมต้นทุนจริง		ต้นทุนจริงต่อต้น	
		ปริมาณที่ใช้ (กก.)	จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณที่ใช้ (กก.)	จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณที่ใช้ (กก.)	จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณที่ใช้ (กก.)	จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณที่ใช้ (กก./ต้น)	จำนวนเงิน (บาท/ต้น)
พีวีซีเรซิน	1.95					304.1	593.08	304.1	593.08	608.3	1,186.15
มาสเตอร์คอมปาวด์	0.95					50.8	48.28	50.8	48.28	101.6	96.56
สีฟ้า	2.98					51.0	151.98	51.0	151.98	102.0	303.96
สีเหลือง	2					0.0	0.00	0.0	0.00	0.0	0.00
สีเทา	1					0.0	0.00	0.0	0.00	0.0	0.00
ฟิลเลอร์	1.05					101.5	106.54	101.5	106.54	202.9	213.08
รวม ค่าวัตถุดิบใช้ไป						507.4	899.87	507.4	899.87	1,014.9	1,799.75
ค่าไฟฟ้า			6.67		16.68		22.69		46.04		92.07
ค่าเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิต			3.34		3.34		4.54		11.21		22.42
ค่าวัสดุและอะไหล่ในการซ่อมแซม			3.34		3.34		4.54		11.21		22.42
ค่าวัสดุสิ้นเปลืองในการผลิต			1.67		1.67		2.27		5.60		11.21
ค่าใช้จ่ายการผลิตเบ็ดเตล็ด			0.67		0.67		0.91		2.24		4.48
รวม ค่าใช้จ่ายการผลิต			15.68		25.68		34.94		76.30		152.60
รวมค่าวัตถุดิบและค่าใช้จ่ายการผลิต			15.68		25.68		934.81		976.17		1,952.34
ค่าแรงทางตรง				41.7	73.4	56.7	99.8	98.4	173.20	196.8	346.41
ค่าแรงทางอ้อม				10.0	20.0	54.4	163.3	64.5	183.36	128.9	366.72
รวม ค่าแรง			0.00		93.39		263.17		356.56		713.12
รวมต้นทุนจริง			15.68		119.08		1,197.98		1,332.73		2,665.47
ปริมาณท่อพีวีซีสำเร็จรูป (ต้น)			0.5		0.5		0.5		0.5		0.5

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ต้นทุนจริงรายผลิตภัณฑ์

เมื่อกิจการคำนวณต้นทุนจริงสำหรับแต่ละผลิตภัณฑ์ได้แล้ว ในขั้นตอนต่อไปกิจการจะนำต้นทุนจริงที่คำนวณได้ไปเปรียบเทียบกับต้นทุนมาตรฐานที่กำหนดไว้ เพื่อคำนวณผลแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างต้นทุนจริงกับต้นทุนมาตรฐานแต่ละรายการ และทำการวิเคราะห์ผลแตกต่างที่เกิดขึ้นตามวิธีการต่อไปนี้

ก. ผลแตกต่างของต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ด้าน คือ ผลแตกต่างด้านปริมาณการใช้ และผลแตกต่างด้านราคา

1) ผลแตกต่างด้านปริมาณการใช้วัตถุดิบต่อสินค้าสำเร็จรูปหนึ่งตัน คำนวณจาก ผลแตกต่างระหว่างปริมาณวัตถุดิบใช้ไปจริงต่อตันกับปริมาณวัตถุดิบใช้ไปมาตรฐานต่อตัน คูณด้วยราคามาตรฐาน

2) ผลแตกต่างด้านราคาวัตถุดิบ คำนวณจาก ผลแตกต่างระหว่างราคาจริงกับราคามาตรฐาน คูณด้วยปริมาณวัตถุดิบใช้ไปจริงต่อตัน

ข. ผลแตกต่างของค่าใช้จ่ายการผลิต ทำการวิเคราะห์โดยจำแนกผลต่างตามรายการบัญชีทั้ง 5 ประเภทคือ ค่าไฟฟ้า ค่าเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิต ค่าวัสดุและอะหลั่ยในการซ่อมแซม ค่าวัสดุสิ้นเปลืองในการผลิต และค่าใช้จ่ายการผลิต ต่อตัน ถ้าพบว่าค่าใช้จ่ายการผลิตประเภทใดสูงหรือต่ำกว่ามาตรฐาน จะหาสาเหตุจากข้อมูลบัญชีที่บันทึกไว้แต่ละรายการ เพื่อประกอบในการวิเคราะห์ผลต่างดังกล่าว

ค. ผลแตกต่างของค่าแรง แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ด้านคือ ผลต่างด้านปริมาณชั่วโมงผลิต และผลแตกต่างด้านอัตราค่าแรง

1) ผลแตกต่างด้านปริมาณชั่วโมงผลิตต่อสินค้าสำเร็จรูปหนึ่งตัน คำนวณจาก ผลแตกต่างระหว่างปริมาณชั่วโมงผลิตจริงต่อตันกับปริมาณชั่วโมงผลิตมาตรฐานต่อตัน คูณด้วยอัตราค่าแรงมาตรฐาน

2) ผลแตกต่างด้านอัตราค่าแรง คำนวณจาก ผลแตกต่างระหว่างอัตราค่าแรงจริงกับอัตราค่าแรงมาตรฐาน คูณด้วยปริมาณชั่วโมงผลิตจริงต่อตัน

จากตัวอย่างการเปรียบเทียบต้นทุนจริงสำหรับท่อพีวีซีน้ำดื่มสำเร็จรูปจำนวนหนึ่งตันกับต้นทุนมาตรฐานที่แสดงไว้ในตารางที่ 51 จะเห็นได้ว่าต้นทุนจริงของท่อพีวีซีน้ำดื่มชนิดปลายเรียบต่ำกว่าต้นทุนมาตรฐานถึงตันละ 90.76 บาทหรือคิดเป็น 3.3% ของต้นทุนมาตรฐาน โดยมีสาเหตุมาจาก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 51 เปรียบเทียบต้นทุนจริงสำหรับท่อพีวีซีน้ำดื่มปลายเรียบ เดือน มกราคม 2534 กับต้นทุนมาตรฐาน

	ราคาต่อหน่วย (บาท/กก.)	ต้นทุนจริง ปริมาณที่ใช้ (กก./ตัน)	ต้นทุนจริง จำนวนเงิน (บาท/ตัน)	ต้นทุนมาตรฐาน ปริมาณที่ใช้ (กก./ตัน)	ต้นทุนมาตรฐาน จำนวนเงิน (บาท/ตัน)	ผลแตกต่าง ปริมาณที่ใช้ (กก./ตัน)	ผลแตกต่าง จำนวนเงิน (บาท/ตัน)
พีวีซีเรซิ่น	1.95	608.3	1,186.15	606.0	1,212.00	(2.3)	25.85
มาสเตอร์คอมปาวด์	0.95	101.6	96.56	101.0	101.00	(0.6)	4.44
สีฟ้า	2.98	102.0	303.96	101.0	303.00	(1.0)	(0.96)
ฟิลเลอร์	1.05	202.9	213.08	202.0	202.00	(0.9)	(11.08)
รวม ค่าวัตถุดิบที่ใช้ไป		1,014.9	1,799.75	1,010.0	1,818.00	(4.9)	18.25
ค่าไฟฟ้า			92.07		100.00		7.93
ค่าเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิต			22.42		20.00		(2.42)
ค่าวัสดุและอะหลั่ยในการซ่อมแซม			22.42		20.00		(2.42)
ค่าวัสดุสิ้นเปลืองในการผลิต			11.21		10.00		(1.21)
ค่าใช้จ่ายการผลิตเบ็ดเตล็ด			4.48		10.00		5.52
รวม ค่าใช้จ่ายการผลิต			152.60		160.00		7.40
รวมค่าวัตถุดิบและค่าใช้จ่ายการผลิต			1,952.34		1,978.00		25.66
ค่าแรงทางตรง		196.8	346.41	177.9	355.80	(18.9)	9.39
ค่าแรงทางอ้อม		128.9	366.72	169.2	422.43	40.3	55.71
รวม ค่าแรง			713.12		778.23		65.11
รวมต้นทุนจริง			2,665.47		2,756.23		90.76
ปริมาณท่อพีวีซีสำเร็จรูป (ตัน)			0.5		0.7		0.2

หมายเหตุ : (xx.xx) หมายถึง ต้นทุนจริงมากกว่าต้นทุนมาตรฐาน

1. ต้นทุนวัตถุดิบใช้ไปจริง ต่ำกว่า มาตรฐาน ต้นละ 18.25 บาท หรือคิดเป็น 1% ของต้นทุนวัตถุดิบใช้ไปมาตรฐาน เนื่องจาก

1.1 พีวีซีเรซินใช้จริง ต่ำกว่า มาตรฐาน ต้นละ 25.85 บาท เนื่องจาก
- ผลต่างด้านปริมาณ จริง สูงกว่า มาตรฐาน ต้นละ 4.60 บาท
- ผลต่างด้านราคา จริง ต่ำกว่า มาตรฐาน ต้นละ 30.45 บาท

1.2 มาสเตอร์คอมปาวด์ใช้จริง ต่ำกว่า มาตรฐาน ต้นละ 4.44 บาท เนื่องจาก
- ผลต่างด้านปริมาณ จริง สูงกว่า มาตรฐาน ต้นละ 0.60 บาท
- ผลต่างด้านราคา จริง ต่ำกว่า มาตรฐาน ต้นละ 5.04 บาท

1.3 สีฟ้าใช้จริง สูงกว่า มาตรฐาน ต้นละ 0.96 บาท เนื่องจาก
- ผลต่างด้านปริมาณ จริง สูงกว่า มาตรฐาน ต้นละ 3.00 บาท
- ผลต่างด้านราคา จริง ต่ำกว่า มาตรฐาน ต้นละ 2.04 บาท

1.4 ฟิลเลอร์ใช้จริง สูงกว่า มาตรฐาน ต้นละ 11.08 บาท เนื่องจาก
- ผลต่างด้านปริมาณ จริง สูงกว่า มาตรฐาน ต้นละ 0.90 บาท
- ผลต่างด้านราคา จริง สูงกว่า มาตรฐาน ต้นละ 10.18 บาท

2. ค่าใช้จ่ายการผลิต จริงต่ำกว่า มาตรฐาน ต้นละ 7.40 บาท เนื่องจาก
- ค่าไฟฟ้า จริง ต่ำกว่า มาตรฐาน ต้นละ 7.93 บาท
- ค่าเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิต จริง สูงกว่า มาตรฐาน ต้นละ 2.42 บาท
- ค่าวัสดุและอะหลั่ยในการซ่อมแซม จริง สูงกว่า มาตรฐาน ต้นละ 2.42 บาท
- ค่าวัสดุสิ้นเปลืองในการผลิต จริง สูงกว่า มาตรฐาน ต้นละ 1.21 บาท
- ค่าใช้จ่ายการผลิต จริง ต่ำกว่า มาตรฐาน ต้นละ 5.52 บาท

3. ค่าแรง จริง ต่ำกว่า มาตรฐาน ต้นละ 65.11 บาท เนื่องจาก

3.1 ค่าแรงทางตรง จริง ต่ำกว่า มาตรฐาน ต้นละ 9.39 บาท เนื่องจาก
- ผลต่างด้านปริมาณชั่วโมงผลิต จริง สูงกว่า มาตรฐาน ต้นละ 37.80 บาท
- ผลต่างด้านอัตรา จริง ต่ำกว่า มาตรฐาน ต้นละ 47.19 บาท

3.2 ค่าแรงทางอ้อม จริง ต่ำกว่า มาตรฐาน ต้นละ 56.71 บาท เนื่องจาก
- ผลต่างด้านปริมาณชั่วโมงผลิต จริง ต่ำกว่า มาตรฐาน ต้นละ 114.45 บาท
- ผลต่างด้านอัตรา จริง ต่ำกว่า มาตรฐาน ต้นละ 58.74 บาท

ต้นทุนมาตรฐานในงบกำไรขาดทุนเพื่อการบริหารของกิจการ

กิจการสามารถนำมูลค่าต้นทุนมาตรฐานที่บันทึกบัญชีสินค้าสำเร็จรูปและสินค้าระหว่างผลิตไปใช้แสดงในงบกำไรขาดทุนเพื่อการบริหารของกิจการได้ โดยแสดงมูลค่าต้นทุนผันแปรมาตรฐานตามหน่วยที่ขายได้ และคำนวณผลแตกต่างระหว่างต้นทุนจริงที่เกิดขึ้นในงวด เพื่อปรับปรุงกำไรส่วนเกินจากต้นทุนผันแปรมาตรฐานสินค้าที่ขาย เพื่อแสดงกำไรส่วนเกินสุทธิได้ ลักษณะรายงานงบกำไรขาดทุนเพื่อการบริหารแสดงไว้ในตารางที่ 52

จากรายงานกำไรขาดทุนเพื่อการบริหารของกิจการนี้ กิจการได้แบ่งส่วนความรับผิดชอบในการบริหารงานออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แสดงผลการดำเนินงานด้านการขาย ฝ่ายการตลาดเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งประกอบด้วย ค่าขาย ส่วนลด ค่าใช้จ่ายในการขายโดยตรง ค่าภาษีการค้า และรายได้สุทธิจากการขาย

ส่วนที่ 2 แสดงผลการดำเนินงานด้านการผลิต ฝ่ายผลิตเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งประกอบด้วย ต้นทุนผันแปรมาตรฐานสินค้าที่ขาย ผลแตกต่างต้นทุนผันแปรจริง ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ และกำไรขั้นต้น

ส่วนที่ 3 แสดงผลการดำเนินงานด้านการบริหารและการเงิน ซึ่งประกอบด้วยค่าใช้จ่ายในการบริหาร ค่าใช้จ่ายทางการตลาด ค่าใช้จ่ายทางการเงินและดอกเบี้ย และกำไรสุทธิก่อนหักภาษี

จากตัวอย่างรายงานกำไรขาดทุนที่กิจการทำขึ้นเพื่อการบริหารในตารางที่ 52 ซึ่งได้สมมติว่าหน่วยสินค้าสำเร็จรูปที่ผลิตเท่ากับหน่วยสินค้าที่ขาย และข้อมูลจริงสำหรับรายการค่าขาย ส่วนลด ค่าใช้จ่ายในการขายโดยตรง ค่าภาษีการค้า ค่าใช้จ่ายในการบริหาร ค่าใช้จ่ายทางการตลาด ค่าใช้จ่ายทางการเงินและดอกเบี้ย ให้เท่ากับเป้าหมายที่กำหนดไว้ทุกรายการ ทั้งนี้เพื่อจะแสดงการคำนวณผลการดำเนินงานด้านการผลิตจากข้อมูลตัวอย่างที่กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ อย่างไรก็ดี ความหมายของรายการต่างๆ ในงบกำไรขาดทุนเพื่อการบริหารของกิจการ มีดังนี้

1. ค่าขาย หมายถึง รายได้ค่าขายเบื้องต้นที่เกิดจากหน่วยขายคูณด้วยราคาขายทั่วไป

2. ส่วนลด หมายถึง ส่วนลดการค้าที่ให้แก่ลูกค้า ซึ่งมีทั้งส่วนลดปกติ และส่วนลดพิเศษ ทั้งนี้แล้วแต่ประเภทลูกค้า

3. ค่าขายสุทธิ หมายถึง รายได้สุทธิจากการขายสินค้า ได้จากค่าขายเบื้องต้นหักด้วยส่วนลดการค้าแล้ว

4. ค่าใช้จ่ายในการขายโดยตรง หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการขายต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการขาย เช่น ค่าขนส่งสินค้าให้ลูกค้า เป็นต้น

ตารางที่ 52 ตัวอย่างงบกำไรขาดทุนเพื่อการบริหารของกิจการ หน่วย : บาท

รายการ	ผลจริง (บาท)	เป้าหมาย (บาท)	ผลต่าง (บาท)
1 ค่าขาย	12,500.00	12,500.00	0.00
2 ส่วนลด	2,500.00	2,500.00	0.00
3 ค่าขายสุทธิ	10,000.00	10,000.00	0.00
4 ค่าใช้จ่ายในการขายโดยตรง	500.00	500.00	0.00
5 ค่าภาษีการค้า	900.00	900.00	0.00
6 รายได้สุทธิจากการขาย	8,600.00	8,600.00	0.00
7 ต้นทุนผันแปรมาตรฐานสินค้าที่ขาย	2,941.62	2,941.62	0.00
8 กำไรส่วนเกินหลังหักต้นทุนผันแปรสินค้าที่ขาย	5,658.38	5,658.38	0.00
9 ผลแตกต่างต้นทุนผันแปรจริง	28.46	0.00	28.46
10 กำไรส่วนเกินสุทธิ	5,686.84	5,658.38	28.46
11 ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่	4,420.00	2,590.46	1,829.54
12 ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ปรับปรุง	(35.28)	-	(35.28)
13 กำไรขั้นต้น	1,302.12	3,067.92	(1,765.80)
14 ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	500.00	500.00	0.00
15 ค่าใช้จ่ายทางการตลาด	500.00	500.00	0.00
16 รายได้และค่าใช้จ่ายพิเศษ	0.00	0.00	0.00
17 กำไรสุทธิก่อนหักดอกเบี้ย	302.12	2,067.92	(1,765.80)
18 ค่าใช้จ่ายทางการเงินและดอกเบี้ย	30.00	30.00	0.00
19 กำไรสุทธิก่อนหักภาษี	272.12	2,037.92	(1,765.80)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. ค่าภาษีการค้า ได้แก่ ภาษีการค้า และภาษีสรรพสามิตที่กิจการผู้ผลิตจะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายตามอัตราที่กฎหมายกำหนด

6. รายได้สุทธิจากการขาย คือ รายได้สุทธิที่เกิดจากค่าขาย หัก ส่วนลด ค่าใช้จ่ายในการขายโดยตรง และภาษีการค้า

7. ต้นทุนผันแปรมาตรฐานสินค้าที่ขาย หมายถึง ต้นทุนสินค้าในหน่วยที่ขาย ซึ่งเกิดขึ้น เมื่อกิจการบันทึกบัญชีขายสินค้า ขณะเดียวกันจะบันทึกบัญชีต้นทุนสินค้าขายตามหน่วยที่ขายด้วยราคาต้นทุนผันแปรมาตรฐานต่อหน่วย และราคาต้นทุนคงที่มาตรฐานต่อหน่วยของสินค้าที่ขาย ซึ่งเป็นราคาต้นทุนที่เท่ากับราคาต้นทุนสินค้าผลิตมาตรฐานที่ใช้บันทึกเมื่อรับผลผลิต จากตัวอย่างนี้ให้ถือว่าหน่วยที่ผลิตสินค้าสำเร็จรูป เท่ากับ หน่วยที่ขาย ดังนั้นมูลค่าต้นทุนผันแปรมาตรฐานสินค้าที่ขายจะเท่ากับมูลค่าต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐาน

8. กำไรส่วนเกินจากต้นทุนผันแปรมาตรฐานสินค้าที่ขาย หมายถึง รายได้สุทธิจากการขาย หักด้วย ต้นทุนผันแปรมาตรฐานสินค้าที่ขาย

9. ผลแตกต่างต้นทุนผันแปรจริง หมายถึง ผลแตกต่างที่กิจการได้สรุปรายการต้นทุนจริงในบัญชีแยกประเภทต้นทุนวัตถุดิบใช้ไปและบัญชีค่าใช้จ่ายการผลิตของฝ่ายผลิต ยกเว้นบัญชีค่าแรงที่เกิดขึ้นในงวด นำไปเปรียบเทียบกับ ต้นทุนผันแปรมาตรฐานซึ่งได้ตัวเลขสุทธิจากบัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐาน และบัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิตในงวด และปรับปรุงผลแตกต่างต้นทุนจริงมาแสดงไว้ตามหน่วยที่ขาย

10. กำไรส่วนเกินสุทธิ ได้จาก กำไรส่วนเกินจากต้นทุนผันแปรมาตรฐานสินค้าที่ขาย ปรับปรุงด้วยผลแตกต่างต้นทุนจริงที่เกิดขึ้น

11. ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ ได้จาก บัญชีค่าใช้จ่ายการผลิตของหน่วยงานบริการต่างๆ ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวรของโรงงาน รวมทั้งบัญชีค่าแรงของพนักงานทั้งหมดในโรงงาน

12. ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ปรับปรุง ได้จาก ผลแตกต่างค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่เกิดขึ้นทั้งหมดในงวดกับค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ตามหน่วยที่ขาย

13. กำไรขั้นต้น ได้จาก กำไรส่วนเกินสุทธิ หักด้วยค่าเสื่อมราคา และค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่

14. ค่าใช้จ่ายในการบริหาร ได้แก่ ค่าใช้จ่ายต่างๆ และค่าเสื่อมราคาที่เกิดขึ้นที่สำนักงานใหญ่ ได้แก่ สำนักงานกรรมการผู้จัดการใหญ่ ส่วนบัญชี ส่วนบุคคล ส่วนธุรการ เป็นต้น

15. ค่าใช้จ่ายทางการตลาด ได้แก่ ค่าใช้จ่ายบริหารงานในฝ่ายการตลาด ซึ่งไม่ใช่ค่าใช้จ่ายในการขายโดยตรง

16. รายได้และค่าใช้จ่ายพิเศษ ได้แก่ รายได้และค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการ เช่น กำไรขาดทุนจากการขายทรัพย์สิน ฯลฯ

17. กำไรสุทธิก่อนหักดอกเบี้ย ได้จาก กำไรขั้นต้น หักด้วย ค่าใช้จ่ายในการบริหาร ค่าใช้จ่ายทางการตลาด และปรับปรุงด้วยรายได้และค่าใช้จ่ายพิเศษ

18. ค่าใช้จ่ายทางการเงินและดอกเบี้ย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริหารของฝ่ายการเงิน และดอกเบี้ยเงินกู้ต่างๆ

19. กำไรสุทธิก่อนภาษี ได้จาก กำไรสุทธิก่อนหักดอกเบี้ยหักด้วยค่าใช้จ่ายทางการเงิน และดอกเบี้ย

จากตัวอย่างรายงานกำไรขาดทุนเพื่อการบริหารของกิจการในตารางที่ 52 กิจการคำนวณผลแตกต่างต้นทุนผันแปรจริงโดยสรุปมูลค่าต้นทุนผันแปรสินค้าที่ผลิตได้ในงวด ทั้งที่ผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูป และสินค้าระหว่างผลิต จากบัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐาน และบัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต และเมื่อมูลค่าต้นทุนผันแปรนี้ไปเปรียบเทียบกับต้นทุนจริงที่เกิดขึ้นในงวด อันได้แก่ มูลค่าในบัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป และบัญชีค่าใช้จ่ายการผลิตของฝ่ายผลิต จะได้เป็นผลแตกต่างต้นทุนผันแปรจริงสำหรับปริมาณผลิตทั้งหมดในงวด แสดงตัวอย่างการคำนวณไว้ในตารางที่ 53 ถึง 55

จากนั้นคำนวณผลแตกต่างต้นทุนผันแปรจริงตามหน่วยที่ขาย โดยคิดจากอัตราส่วนผลแตกต่างต้นทุนผันแปรจริงของปริมาณผลิตทั้งหมดที่คำนวณได้ เนื่องจากปริมาณผลิตทั้งหมด 1,502 กก. ทำให้เกิดผลแตกต่างต้นทุนผันแปรจริงทั้งสิ้น 28.72 บาท หรือคิดเป็น กก.ละ 0.0191 บาท ดังนั้นจำนวนผลแตกต่างที่นำไปแสดงในรายงานกำไรขาดทุนเพื่อการบริหารของกิจการ ต้องคำนวณผลแตกต่างตามปริมาณขายเท่านั้น โดยนำปริมาณขาย คูณด้วย อัตราผลแตกต่างต้นทุนผันแปรจริงต่อ กก. หรือเท่ากับ 1,490 x 0.0191 = 28.46 บาท

ถ้าในงวดกิจการมีค่าแรงจริงของหน่วยงานผลิตและหน่วยงานบริการรวมกันเท่ากับ 4,100 บาท ค่าใช้จ่ายการผลิตของหน่วยงานบริการ 200 บาท และค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวรของโรงงานอีก 120 บาท ดังนั้นค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ที่นำไปแสดงในรายงานงบกำไรขาดทุนเท่ากับ 4,420 บาท โดยคิดเป็นอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่เท่ากับ 4,420 หารด้วย 1,502 หรือเท่ากับ 2.94 บาทต่อกก. จากนั้นแสดงรายการค่าใช้จ่ายการผลิตปรับปรุงด้วยผลแตกต่างระหว่างปริมาณผลิตจริงกับปริมาณขาย คูณด้วย อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ต่อ กก. ซึ่งเท่ากับ (1,502 - 1,490) x 2.94 = 35.28 บาท ส่วนมูลค่าต้นทุนสินค้าผลิตคงที่ตามบัญชี ซึ่งเท่ากับ 2,590.46 บาท แสดงไว้เป็นเป้าหมายค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ เพื่อใช้เปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 53 ตัวอย่างการจำแนกน้ำหนักสุทธิของสินค้าสำเร็จรูปในบัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐาน

รายการ	น้ำหนัก (กก. ต่อท่อน/ชิ้น)	ปริมาณ (ท่อน/ชิ้น)	รวมน้ำหนัก (กก.)	รวมต้นทุนตามบัญชี (บาท)
- ท่อพีวีซีน้ำดื่มปลายเรียบ				
- รับผลผลิต	10.0	50	500.0	989.00
- เบิกไปผลิตต่อ	10.0	41	410.0	810.98
รวมสุทธิ		9	90.0	178.02
- ท่อพีวีซีร้อยสายฯปลายเรียบ				
- รับผลผลิต	10.0	40	400.0	710.40
- เบิกไปผลิตต่อ	10.0	10	100.0	177.60
รวมสุทธิ		30	300.0	532.80
- ท่อพีวีซีระบายน้ำปลายเรียบ				
- รับผลผลิต	1.0	200	200.0	314.80
- เบิกไปผลิตต่อ	1.0	100	100.0	157.40
รวมสุทธิ		100	100.0	157.40
- ท่อพีวีซีน้ำดื่มปลายบาน	10.0	20	200.0	405.60
- ท่อพีวีซีร้อยสายฯปลายบาน	10.0	10	100.0	182.60
- ท่อพีวีซีระบายน้ำปลายบาน	1.0	100	100.0	162.40
- ข้อต่อพีวีซีชนิดงอ	1.0	400	400.0	903.60
- ข้อต่อพีวีซีชนิดทำจากท่อน้ำดื่ม	1.0	200	200.0	419.20
รวม			1,490.0	2,941.62

ตารางที่ 54 ตัวอย่างการจำแนกน้ำหนักสุทธิของสินค้าระหว่างผลิตในบัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต

รายการ	น้ำหนัก (กก. ต่อท่อน/ชิ้น)	ปริมาณ (ท่อน/ชิ้น)	รวมน้ำหนัก (กก.)	รวมต้นทุนตามบัญชี (บาท)
- ท่อพีวีซีน้ำดื่ม				
- รับสินค้าระหว่างผลิต	10.0	20	200.0	395.60
- ผลิตเสร็จโอนออก	10.0	20	200.0	395.60
รวมสุทธิ		0	0.0	0.00
- ท่อพีวีซีร้อยสายฯ				
- รับสินค้าระหว่างผลิต	10.0	10	100.0	177.60
- ผลิตเสร็จโอนออก	10.0	10	100.0	177.60
รวมสุทธิ		0	0.0	0.00
- ท่อพีวีซีระบายน้ำ				
- รับสินค้าระหว่างผลิต	1.0	200	200.0	157.40
- ผลิตเสร็จโอนออก	1.0	200	200.0	157.40
รวมสุทธิ		0	0.0	0.00
- บดหยาบท่อพีวีซีน้ำดื่ม				
- รับ			5.0	9.89
- เบิกไปผลิต			2.0	3.96
รวมสุทธิ			3.0	5.93
- บดหยาบท่อพีวีซีร้อยสายฯ				
- รับ			5.0	8.88
- เบิกไปผลิต			0.0	0.00
รวมสุทธิ			5.0	8.88
- บดหยาบท่อพีวีซีระบายน้ำ				
- รับ			2.0	3.15
- เบิกไปผลิต			0.0	0.00
รวมสุทธิ			2.0	3.15
- บดหยาบข้อต่อพีวีซีชนิดหนา				
- รับ			2.0	4.52
- เบิกไปผลิต			0.0	0.00
รวมสุทธิ			2.0	4.52
รวม			12	22.48

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 55 ตัวอย่างการคำนวณผลแตกต่างต้นทุนผันแปรจริง

	จำนวนเงิน (บาท)
สรุปต้นทุนผันแปรมาตรฐานตามบัญชี	
- บัญชีต้นทุนสินค้าผลิตผันแปรมาตรฐานสุทธิ	2,941.62
- บัญชีต้นทุนสินค้าระหว่างผลิตสุทธิ	22.48
รวม	2,964.10
สรุปต้นทุนจริงตามบัญชี	
- บัญชีต้นทุนวัตถุดิบใช้ไป	2,570.38
- บัญชีค่าใช้จ่ายการผลิต	365.00
รวม	2,935.38
ผลแตกต่างต้นทุนจริง (ดี)	28.72

หมายเหตุ : ปริมาณผลิตทั้งหมด = 1,502 กก.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย